

جمهوری اسلامی ایران

وزارت امور اقتصادی و دارایی

برنامه‌ی وزیر پیشنهادی وزارت امور اقتصادی و دارایی

دکتر عبدالناصر همتی

ویرایش اول

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقام معظم رهبری (مدظله العالی):

اقتصاد مساله اصلی کشور است.

(تحریراتی نوروزی - فروردین ماه ۱۴۰۳)

امروز از لحاظ زمانی، اولویت با مسائل اقتصادی است و تحرک اقتصادی قوی، پیگیر و حساب شده‌ای مورد نیاز است. اقدامات اقتصادی در مسائل کلان مانند ارزش پول ملی، تولید، سرمایه‌گذاری، بهبود محیط کسب و کار و همچنین اقدامات فوری و کوتاه‌مدت برای بهبود معیشت مردم، ضروری است.

(در مراسم تهنیت‌دهی ریاست جمهوری آقای دکتر رئیسیان - مردادماه ۱۴۰۳)

سوابق علمی، تخصصی و اجرایی

مشخصات فردی

عبدالناصر همتی

فرزند: امد علی

متولد: ۱۳۳۶ کبودرآهنگ استان همدان

سوابق تحصیلی

- دکترای: علوم اقتصادی (۱۳۷۲) - دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران
- کارشناسی ارشد: علوم اقتصادی (۱۳۶۷) - دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران
- کارشناسی: اقتصاد (۱۳۵۹) - دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران

سوابق آموزشی و پژوهشی

- دانشیار رتبه ۳۳، دانشکده اقتصاد، دانشگاه تهران
- دروس ارائه شده در مقاطع کارشناسی ارشد و دکترای از سال ۱۳۶۹ تا کنون:
 - اقتصاد کلان پیشرفته،
 - اقتصاد انرژی،
 - اقتصاد منابع،
 - اقتصاد ایران و
 - توسعه اقتصادی
- راهنمایی و مشاوره دهها رساله دکتری و پایان نامه کارشناسی ارشد دانشجویان رشته اقتصاد

برخی تالیفات مهم

- کتاب اقتصاد کلان (مقدمه‌ای بر سیاست‌های پولی و مالی)
- کتاب اقتصاد توسعه
- کتاب مشکلات توسعه اقتصادی جهان سوم
- کتاب اقتصاد انرژی
- کتاب اقتصاد نفت
- چندین مقاله علمی در مجلات معتبر

سوابق کاری و تجربه حرفه‌ای

- - رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و رئیس شورای پول و اعتبار (۱۴۰۰-۱۳۹۷)
- - عضو شورای عالی بورس و اوراق بهادار کشور (۱۴۰۰-۱۳۹۷)
- - سفیر جمهوری اسلامی ایران در چین (۱۳۹۷)
- - رئیس کل بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران و رئیس شورای عالی بیمه به مدت ۱۵ سال (۱۳۸۵-۱۳۷۲ و ۱۳۹۷-۱۳۹۵)
- - رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل بانک ملی ایران (۱۳۹۵-۱۳۹۲)
- - رئیس شورای هماهنگی بانک‌های کشور (۱۳۹۵-۱۳۹۲)
- - رئیس هیئت مدیره ملی بانک-لندن،
- - رئیس هیئت مدیره میربیزینس بانک- مسکو،
- - رئیس هیئت مدیره فیوچر بانک -بمربین
- - عضو هیئت مدیره بانک توسعه ایران و مصر- قاهره (۲۰۱۶-۲۰۱۳)
- - رئیس شورای عالی و رئیس هیئت مدیره شرکت بیمه اتکایی آسیایی (Asian Reinsurance Corporation) در بانکوک به مدت ده سال (۲۰۱۸-۲۰۰۸)
- - نایب رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل بانک سینا (۱۳۹۲-۱۳۸۵)
- - رئیس واحد مرکزی فبر، مدیرکل پخش اخبار و معاون سیاسی سازمان صدا و سیما (۱۳۷۳-۱۳۵۹)
- - عضو کمیته اقتصادی شورای عالی امنیت ملی به مدت ۵ سال (۱۳۸۷-۱۳۹۲)
- - کارشناس رسمی دادگستری در امور سرمایه‌گذاری، اعتباری و پولی

برخی از طرح‌ها و اقدامات مهم در دوره مدیریت نظام بانکی و صنعت بیمه

- ارائه طرح تأسیس صندوق ذخیره ارزی (صندوق توسعه ملی) به دولت اصلاحات (۱۳۷۷)
- طراحی و اجرای فصولی‌سازی در صنعت بیمه کشور (از سال ۱۳۸۰)
- پیگیری و اجرای روش IFRS در صورت‌های مالی شرکت‌های بیمه
- تلاش مؤثر برای لغو و خارج کردن بانک سینا از فهرست تمریم‌های اقتصادی اتمادیه اروپا با رأی دادگاه عالی اروپا
- طراحی و عملیاتی کردن ابزار نوین سیاست پولی عملیات بازار باز در بانک مرکزی (OMO)
- طراحی و عملیاتی کردن مدیریت ترازنامه بانک‌ها در بانک مرکزی با هدف کنترل ریسک بانک‌ها و مهار خلق نقدینگی
- اقدامات مؤثر در بانک مرکزی برای مبارزه با پول‌شویی و کنترل گردش ریال در شبکه بانکی کشور

- مدیریت و کنترل تکانه‌های بازار ارز و جلوگیری از تمقق ابر تورم در شرایط فشار مذاکتری و بدترین شرایط درآمد ارزی کشور در سال‌های ۹۸ و ۹۹
- تدوین لایحه مذف ۴ صفر از پول ملی
- اجرای برنامه جامع ادغام بانک‌های وابسته به نیروهای مسلح، هم‌راستا با اصلاح نظام بانکی در بانک مرکزی
- ساماندهی موسسات اعتباری ناتراز و تعیین هیئت سرپرستی به موجب مصوبات شورای پول و اعتبار و سران سه قوه در بانک مرکزی
- تکمیل و عملیاتی کردن نظام یکپارچه مبادلات ارزی (نیما) در بانک مرکزی
- تکمیل و بروز سازی سامانه رفع تعهدات ارزی واردکنندگان در بانک مرکزی
- راه‌اندازی و توسعه بازار متشکل ارزی
- طراحی و عملیاتی کردن گواهی اعتبار مولد (گام) در بانک مرکزی برای تامین مالی زنجیره تولید
- پیاده سازی و اجرای قانون جدید چک از سال ۱۳۹۷ در بانک مرکزی با همکاری و نظارت مجلس شورای اسلامی
- اجرای کامل قانون تسهیل تسویه بدهی بدهکاران شبکه بانکی در بانک مرکزی و شبکه بانکی به منظور حمایت از رونق تولید

تقدیر نامه‌ها

- دریافت لوح تقدیر بانک مرکزی به عنوان دستگاه برتر از رییس‌جمهور در پانزدهمین جشنواره شهید رجایی بر اساس دوازده شاخص اقدام برجسته ابلاغی و میزان رضایت‌مندی مردم از عملکرد دستگاه‌ها در سال ۱۳۹۸
- دریافت تقدیرنامه اتاق بازرگانی بین‌المللی مستقر در پاریس به فاطر تلاش جهت فصولی‌سازی صنعت بیمه در ایران

فهرست مطالب

سوابق علمی، تخصصی و اجرایی	۵
مشفصات فردی	۵
سوابق تمصیلی	۵
سوابق آموزشی و پژوهشی	۵
برفی تالیفات مهم	۵
سوابق کاری و تجربه مرفه‌ای	۵
برفی از طرح‌ها و اقدامات مهم در دوره مدیریت نظام بانکی و صنعت بیمه	۵
تقدیرنامه‌ها	۵
۱. مقدمه	۱
۲. اسناد بالادستی مورد استناد در تدوین سند برنامه وزارت امور اقتصادی و دارائی	۲
۳. اصول، دیدگاه‌ها و رویکردهای ماکم بر برنامه	۲
۳.۱. اصول ماکم بر برنامه	۲
۳.۲. دیدگاه‌های ماکم بر برنامه	۳
۱. تاکید بر رشد اقتصادی پایدار و ایجاد اشتغال:	۳
۲. کنترل تورم و ثبات اقتصادی:	۳
۳. اصلاح ساختاری اقتصاد:	۳
۴. شفافیت و مبارزه با فساد:	۴
۵. توسعه منابع انسانی:	۴
۶. تقویت دیپلماسی اقتصادی:	۴
۷. توجه به مسائل اجتماعی و زیست محیطی در موزه‌های مرتبط با ماموریت وزارت امور اقتصادی و دارائی:	۴
۳.۳. رویکردهای ماکم بر برنامه	۴
۴. تحلیل و تبیین وضع موجود و شرایط اقتصادی کشور	۴
۴.۱. برفی از چالش‌های اقتصاد ملی مبتنی بر شواهد آشکار شده	۵
۴.۱.۱. رشد اقتصادی پایین و نوسانی	۵
۴.۱.۲. نرخ‌های تورم بالا و مزمن	۶
۴.۱.۳. نابرابری در توزیع درآمد و ثروت	۷
۴.۱.۴. سهم پایین تامین مالی کشور از ممل سرمایه‌گذاری خارجی و بازار سرمایه	۷
۴.۱.۵. تداوم کسری تجاری غیر نفتی	۹
۴.۱.۶. کاهش شدید ارزش پول ملی	۹
۴.۱.۷. عدم ورود سرمایه خارجی مناسب و کمبود منابع ارزی برای تجهیز سرمایه	۱۰
۴.۱.۸. گسترش بیش از حد مخارج دولت و بی‌ثباتی و بی‌انضباطی در سیاست مالی	۱۱
۴.۱.۹. مشکلات بازار سرمایه	۱۱
۴.۱.۱۰. فساد و تبصیف و ناکارآمدی	۱۱
۴.۱.۱۱. ناکارآمدی توزیع یارانه در اقتصاد ایران	۱۲
۴.۱.۱۲. ناترازی شدید سیستم بانکی	۱۳
۴.۱.۱۳. ضریب نفوذ پایین صنعت بیمه	۱۴
۵. ریشه‌یابی بی‌ثباتی‌های اقتصاد کلان	۱۴
۶. برفی موضوعات فاص در برنامه وزارت امور اقتصادی و دارائی در دولت چهاردهم	۱۵
۶.۱. سیاست‌های کلی و قانون برنامه هفتم و الزامات تحقق رشد اقتصادی	۱۵
۶.۲. الزامات تحقق رشد اقتصادی منطبق با افق برنامه هفتم از منظر وزارت امور اقتصادی و دارائی دولت چهاردهم	۱۶

۶.۳	اهم تکالیف وزارت امور اقتصادی و دارایی در برنامه هفتم.....	۱۷
۷	نگاهی اجمالی به وظایف قانونی وزارت امور اقتصادی و دارایی.....	۱۹
۷.۱	اهداف ایجاد وزارت امور اقتصادی و دارایی مطابق اساسنامه.....	۱۹
۷.۲	اهم وظایف وزارت امور اقتصادی و دارایی مطابق اساسنامه.....	۱۹
۷.۳	سافتار و دستگاه‌های تابعه وزارت امور اقتصادی و دارایی.....	۲۱
۸	چالش‌های پیش‌روی تمقق برنامه‌های وزارت امور اقتصادی و دارایی.....	۲۳
۸.۱	چالش‌های سافتاری و سازمانی.....	۲۳
۸.۲	چالش‌های اقتصاد کلان.....	۲۳
۸.۳	چالش‌های بین‌المللی.....	۲۴
۸.۴	چالش‌های سیاستی.....	۲۴
۹	اهداف و اولویت‌های اصلی وزارت امور اقتصادی و دارایی در دولت چهاردهم.....	۲۴
۱۰	راهبردهای وزارت امور اقتصادی و دارایی دولت چهاردهم.....	۲۵
۱۰.۱	کنترل تورم و ثبات بخشی به اقتصاد.....	۲۵
۱۰.۲	رشد اقتصادی فراگیر و اشتغال‌زا.....	۲۶
۱۰.۳	مبارزه با فساد و افزایش شفافیت.....	۲۶
۱۰.۴	عدالت گستری و کاهش فقر و شکاف درآمدی.....	۲۶
۱۰.۵	گسترش تعامل سازنده با اقتصاد جهانی.....	۲۶
۱۰.۶	رشد سرمایه‌گذاری با اولویت زیرساخت‌ها.....	۲۶
۱۰.۷	بکارگیری نیروی کارآمد، متفحص و جوان.....	۲۶
۱۰.۸	تضمین حقوق مالکیت برای تامین بیشتر امنیت و آرامش و نشاط بخشی.....	۲۶
۱۰.۹	اصلاح نظام توزیع یارانه در اقتصاد.....	۲۷
۱۱	اهم برنامه‌های کلان بخشی و عملیاتی وزارت امور اقتصادی و دارایی در دولت چهاردهم.....	۲۷
۱۱.۱	امور مالیاتی.....	۲۷
۱۱.۲	گمرک.....	۲۸
۱۱.۳	بهبود فضای کسب و کار و ارتقای شاخص رقابت پذیری.....	۲۹
۱۱.۴	سرمایه‌گذاری خارجی.....	۳۰
۱۱.۵	بازار سرمایه.....	۳۱
۱۱.۶	فصولی‌سازی.....	۳۲
۱۱.۷	نظام بانکی.....	۳۳
۱۱.۸	صنعت بیمه تجاری.....	۳۴
۱۱.۹	فزانه داری کل کشور.....	۳۵
۱۱.۱۰	نظام توزیع یارانه.....	۳۶
۱۱.۱۱	امور اقتصادی و سیاست‌گذاری.....	۳۶
۱۱.۱۲	مناطق آزاد.....	۳۷
۱۱.۱۳	تعامل با مجلس و امور مقوقی و قانون گذاری.....	۳۷
۱۱.۱۴	شفافیت و انضباط مالی- اداری.....	۳۸
۱۲	جمع‌بندی و سمن پایانی.....	۴۰

فهرست جدول‌ها

- جدول ۱: وضعیت تامین مالی بنگاه های اقتصادی از ممل بانکها، بازار سرمایه و سرمایه‌گذاری خارجی (درصد) ۷
- جدول ۲: روند مقایسه ای نقدینگی، پایه پولی و تورم کشور..... ۹
- جدول ۳: عوامل و ریشه‌های ناپایداری در محیط اقتصاد کلان ۱۴

فهرست نمودارها

- نمودار ۱: وضعیت رشد اقتصادی از سال ۱۳۸۰ الی ۱۴۰۲ ۶
- نمودار ۲: وضعیت نرخ تورم سالانه از سال ۱۳۶۰ الی ۱۴۰۲ ۶
- نمودار ۳: وضعیت تامین مالی بنگاه های اقتصادی از ممل بانکها، بازار سرمایه و سرمایه‌گذاری خارجی..... ۸
- نمودار ۴: نرخ رشد نقدینگی در ۳۰ سال اخیر ۸
- نمودار ۵: روند تراز تجاری غیر نفتی از سال ۱۳۹۰ الی ۱۴۰۲..... ۹
- نمودار ۶: وضعیت نرخ ارز از سال ۱۳۹۰ الی ۱۴۰۲..... ۱۰
- نمودار ۷: وضعیت درآمد نفت و گاز از سال ۱۳۹۰ الی ۱۴۰۲..... ۱۱
- نمودار ۸: روند ضریب جینی..... ۱۳

برای ایران

۱. مقدمه

مقام معظم رهبری در سخنرانی دیدار نوروزی ۱۴۰۳، اقتصاد را از مسائل اساسی کشور برشمردند و با اشاره به نقاط ضعف و مشکلات موجود اقتصادی کشور بیان داشتند که بهبود اوضاع اقتصادی در همه مسائل کشور اثرگذار است. با توجه به اهمیت مقوله اقتصاد، مقام معظم رهبری در فرمایشات سال‌های اخیر خود، اغلب به مساله اقتصادی و چاره‌اندیشی برای اقتصاد کشور اشاره داشتند و از این رو از سال ۱۳۸۷ تا کنون در نام‌گذاری سال‌ها، رویکرد اقتصادی مد نظر قرار گرفته است. این مهم تا آنجایی از منظر ایشان اهمیت دارد که در سخنرانی مراسم تنفیذ حکم ریاست جمهوری آقای دکتر پزشکیان، بیان داشتند:

«امروز از لحاظ زمانی، اولویت مسائل اقتصادی است و محرک اقتصادی قوی، پیکرو حساب شده‌ای مورد نیاز است. اقدامات اقتصادی در مسائل کلان مانند ارزش پول ملی، تولید،

سرمایه‌گذاری، بهبود محیط کسب و کار و همچنین اقدامات فوری و کوتاه‌مدت برای بهبود معیشت مردم، ضروری است»

بر این مبنا و همچنین با اتکاء به خواست مردم برای تغییر در جریان انتخابات تیرماه سال جاری و با انتخاب دولت وفاق ملی آقای دکتر پزشکیان، برنامه پیشنهادی وزارت امور اقتصادی و دارایی دولت چهاردهم با رویکرد جدید در عرصه اقتصادی کشور و اصلاح حکمرانی اقتصادی تدوین و دوران تحولی جدیدی را برای ایران زمین با استفاده از یافته‌های علم اقتصاد و تجارب کسب شده، رقم خواهد زد. در فرصت جدیدی که فراهم گردیده است، همه همت خود را برای رفع مشکلات اقتصادی کشور با حکمرانی درست و برنامه‌ریزی و تدبیر و با کمک مجلس محترم و جلب مشارکت مردم و نیز تعامل مناسب داخلی و خارجی در راستای ارتقا سطح رفاهی احاد مردم، بکار خواهیم گرفت. هدف برنامه‌ها، عملکرد موفق اقتصاد به شکل ثبات اقتصادی، تورم پایین، رشد اقتصادی بالا، بیکاری پایین و توزیع مناسب درآمدها در جهت کاهش فقر است.

وزارت امور اقتصادی و دارایی بنا به مأموریت‌های محوله، وظیفه اصلی مدیریت خزانه کشور، رصد و سیاست‌گذاری کلان اقتصادی، مدیریت کمک‌های فنی اقتصادی، مدیریت شرکت‌های دولتی، تنظیم‌گری امور بیمه و بازار بورس اوراق بهادار و فراهم‌سازی بستر جذب سرمایه‌گذاری خارجی نیز بر عهده این وزارتخانه است. اینجانب با بیش از چهار دهه فعالیت مستمر در سطح مدیریت کلان اقتصادی، و با کوله‌باری از تجربه اجرایی در کنار مسلح بودن به علم اقتصاد و آشنایی عمیق با آخرین یافته‌های این علم، مسئولیت این وزارتخانه را در زمانی به عهده می‌گیرم که مشکلات اقتصادی ریشه‌دار کشور به نقاط بحرانی نزدیک شده و راه بسیار پرخطری در پیش‌روی سیاست‌گذاری اقتصادی با انتخاب‌های بسیار محدودی وجود دارد.

با توجه به مشکلات و چالش‌هایی که در اقتصاد ملی وجود دارد و در ادامه این برنامه نیز به آنها پرداخته خواهد شد، در وزارت امور اقتصادی و دارایی دولت چهاردهم با بررسی مشکلات و علل عدم تحقق برنامه‌ها و احصاء مهم‌ترین ظرفیت‌های کشور و چالش‌های اقتصادی پیش‌روی و با شناخت دقیق و کاملی از

واقعیت‌های حوزه‌های اقتصادی کشور خواهیم پرداخت و یک برنامه تحولی با نگاهی جدید را تدوین و اجرایی خواهیم نمود. در برنامه پیش رو، جزییات برنامه عملیاتی به همراه نگاهی گذرا به وضعیت اقتصادی کشور و راهکارهای اصلاح امور تقدیم می‌شود.

۲. اسناد بالادستی مورد استناد در تدوین سند برنامه وزارت امور اقتصادی و دارایی

- ◀ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران،
- ◀ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی،
- ◀ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی،
- ◀ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار،
- ◀ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور،
- ◀ قانون تامین مالی تولید و زیرساخت‌ها،
- ◀ برنامه هفتم توسعه اقتصادی و اجتماعی،
- ◀ قوانین و احکام دائمی برنامه‌های توسعه‌ی سنوات گذشته،
- ◀ قوانین و احکام دائمی بودجه‌های سنوات گذشته،
- ◀ اصول علمی و پذیرفته شده دانش اقتصادی،
- ◀ تجربیات داخلی و جهانی موفق،
- ◀ اصول راهبردی و جهت‌گیری‌های ابلاغی رئیس‌جمهور منتخب برای دولت چهاردهم
- ◀ اصول راهبردی و جهت‌گیری‌های ابلاغی رئیس‌جمهور منتخب برای وزارت امور اقتصادی و دارایی

۳. اصول، دیدگاه‌ها و رویکردهای حاکم بر برنامه

برنامه مدیریت وزارت امور اقتصادی و دارایی در چارچوب قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، سیاست‌های کلی نظام، اسناد بالادستی و مسئولیت و اختیارات قانونی وزیر امور اقتصادی و دارایی با هدف ایجاد یک اقتصاد پویا، پایدار و عادلانه، بر اصول توسعه، شفافیت، تقویت بخش خصوصی، ثبات اقتصادی، سرمایه‌گذاری، تعاملات بین‌المللی و بهبود محیط کسب و کار تاکید دارد.

۳.۱. اصول حاکم بر برنامه

برنامه وزارت امور اقتصادی و دارایی به منظور دستیابی به توسعه پایدار و بهبود شرایط اقتصادی کشور، بر اصول زیر استوار است:

- **توسعه همه جانبه:** این برنامه تلاش می کند تا با رشد اقتصادی پایدار، عدالت اجتماعی، حفاظت از محیط زیست و توسعه منابع انسانی، به توسعه ای همه جانبه دست یابد.
- **شفافیت و پاسخگویی:** ارتقای شفافیت در تصمیم گیری ها و عملکرد دستگاه های اجرایی و افزایش پاسخگویی مسئولین به مردم از اصول کلیدی این برنامه است.
- **تقویت بخش خصوصی:** ایجاد محیطی مناسب برای فعالیت بخش خصوصی و کاهش دخالت دولت در اقتصاد، از دیگر اهداف این برنامه است.
- **ثبات اقتصادی:** کنترل تورم، کاهش نوسانات ارزی و ایجاد ثبات در اقتصاد کلان از جمله اولویت های این برنامه است.
- **سرمایه گذاری در زیرساخت ها:** سرمایه گذاری در زیرساخت های اقتصادی مانند انرژی، حمل و نقل و ارتباطات برای بهبود بهره وری و رشد اقتصادی ضروری است.
- **تعاملات بین المللی:** گسترش روابط اقتصادی با سایر کشورها و جذب سرمایه گذاری خارجی برای دستیابی به رشد اقتصادی پایدار.

۳.۲. دیدگاه های حاکم بر برنامه

دیدگاه های حاکم با توجه به اصول بیان شده در این برنامه را می توان بصورت زیر بیان نمود:

۱. تاکید بر رشد اقتصادی پایدار و ایجاد اشتغال:

- **توسعه بخش خصوصی:** ایجاد محیطی مناسب برای فعالیت بخش خصوصی، کاهش بروکراسی اداری و حمایت از کسب و کارهای کوچک و متوسط.
- **سرمایه گذاری در زیرساخت ها:** بهبود زیرساخت های حمل و نقل، انرژی و ارتباطات برای کاهش هزینه های تولید و افزایش بهره وری.
- **حمایت از صادرات غیر نفتی:** متنوع سازی اقتصاد و کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی.
- **تسهیل گری مالی برای توسعه فناوری و نوآوری:** تسهیل گری در حمایت از شرکت های دانش بنیان و ایجاد پارک های فناوری.

۲. کنترل تورم و ثبات اقتصادی:

- **سیاست های پولی و مالی انضباطی:** کنترل نقدینگی و کاهش کسری بودجه.
- **اصلاح نظام بانکی:** افزایش کارایی بانک ها و اصلاح ناترازی های موجود در سیستم بانکی.
- **مدیریت انتظارات تورمی:** شفافیت در سیاست گذاری و ارتباط مؤثر با جامعه.

۳. اصلاح ساختاری اقتصاد:

- **خصوصی سازی و کوچک سازی دولت:** افزایش نقش بخش خصوصی در اقتصاد.
- **کاهش مداخله دولت در اقتصاد:** ایجاد رقابت سالم و افزایش کارایی.
- **اصلاح نظام مالیاتی:** افزایش عدالت مالیاتی و کاهش فرار مالیاتی.

۴. شفافیت و مبارزه با فساد:

- شفافیت در تصمیم‌گیری‌ها و عملکرد دولت: انتشار اطلاعات مالی و اقتصادی.
- تقویت نهادهای نظارتی و تنظیم‌گری: مانند بیمه مرکزی، سازمان حسابرسی، معاونت بانک و بیمه، سازمان بورس و اوراق بهادار و بازرسی وزارتخانه.
- جرم‌انگاری فساد و برخورد قاطع با مفسدان: بازگرداندن اعتماد عمومی به دولت.

۵. توسعه منابع انسانی:

- سرمایه‌گذاری در آموزش و پژوهش: ارتقای سطح دانش و مهارت در مجموعه بزرگ خانواده وزارت امور اقتصادی و دارایی.

۶. تقویت دیپلماسی اقتصادی:

- گسترش روابط تجاری با سایر کشورها: متنوع‌سازی صادرات و جذب سرمایه‌گذاری خارجی.
- عضویت در سازمان‌های بین‌المللی: بهره‌مندی از تجربیات سایر کشورها و دسترسی به بازارهای جهانی.

۷. توجه به مسائل اجتماعی و زیست‌محیطی در حوزه‌های مرتبط با مأموریت وزارت امور

اقتصادی و دارایی:

- کاهش نابرابری: ایجاد فرصت‌های برابر برای همه افراد جامعه.
- حفاظت از محیط زیست: توسعه پایدار و کاهش آلودگی محیط زیست.

۳.۳. رویکردهای حاکم بر برنامه

رویکردهای کلیدی برنامه مدیریت وزارت امور اقتصادی و دارایی را می‌توان بصورت زیر خلاصه نمود:

- رویکرد مبتنی بر شواهد: استفاده از شواهد، داده‌ها و تحلیل‌های آماری برای تصمیم‌گیری.
- رویکرد سیستمی: در نظر گرفتن تأثیر متقابل سیاست‌ها بر بخش‌های مختلف اقتصاد.
- رویکرد مشارکتی: مشارکت بخش خصوصی، دانشگاه‌ها و جامعه مدنی در تصمیم‌گیری‌ها.
- رویکرد آینده‌نگر: تدوین برنامه‌های بلندمدت و انطباق با تغییرات جهانی.
- هماهنگی با سایر دستگاه‌های دولتی: برای اجرای سیاست‌های اقتصادی هماهنگ.
- ارتباط مؤثر با مجلس شورای اسلامی: برای تصویب قوانین و بودجه مورد نیاز.
- ارتباط مستمر با بخش خصوصی: برای دریافت نظرات و پیشنهادات بخش خصوصی.
- استفاده از ظرفیت‌های داخلی: حمایت از تولید داخلی با رویکرد ارتقای مزیت رقابتی بخش‌های صادراتی غیرنفتی.

۴. تحلیل و تبیین وضع موجود و شرایط اقتصادی کشور

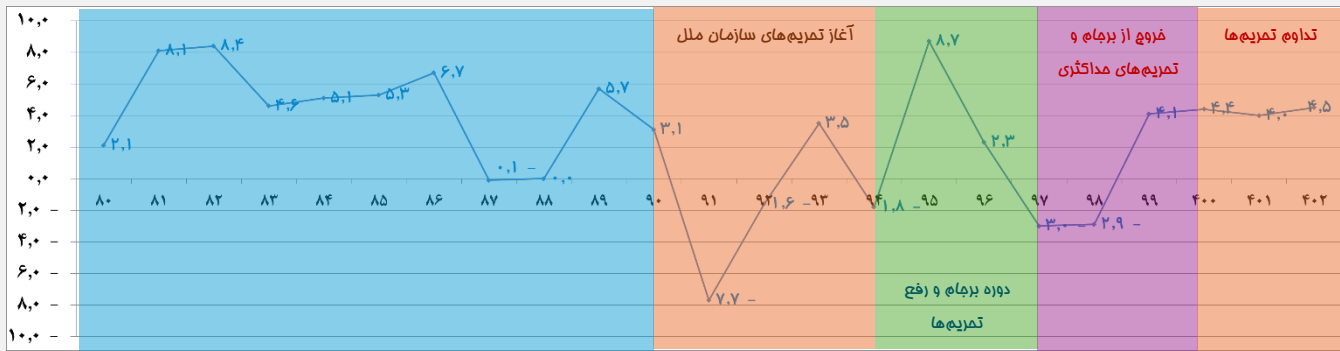
ایران کشوری با وسعت جغرافیایی بزرگ، دارای تنوع آب و هوایی، سرمایه انسانی بالا، برخوردار از منابع طبیعی غنی، دسترسی به آب‌های آزاد به عنوان رکن اصلی تجارت، برخوردار از پیشینه مذهبی و فرهنگی

و تمدن چندهزار ساله، دارای جایگاه بین‌المللی برجسته در طول تاریخ، برخوردار از ظرفیت بسیار بزرگ منطقه‌ای با وجود بالغ بر نیم میلیارد نفر جمعیت در همسایگی، برخوردار از امنیت و ثبات سیاسی مطلوب در مقایسه با تمامی کشورهای منطقه غرب آسیا، وجود مزیت‌های مطلق در برخی حوزه‌های کشاورزی و باغداری و برخوردار از نهادهای قانونی و اجرایی لازمه توسعه است. موارد مذکور تنها بخشی از ظرفیت‌های قطعی کشور است که ایران را به کشوری مستعد دستیابی به سطح توسعه یافتگی بالا تبدیل کرده است. کشور علی‌رغم برخی پیشرفت‌ها و با تدوین و اجرایش برنامه توسعه، متأسفانه در حوزه‌های اقتصادی عملکرد مناسبی نداشته و اهداف پیش‌بینی شده محقق نگردیده است. کشور در سال‌های اخیر در عرصه‌های اقتصادی، عمدتاً به دلیل دو عامل عمده تحریم و حکمرانی نامناسب، شرایطی دشوار و بحرانی داشته است و با مشکلاتی از قبیل رشد اقتصادی پایین و بی‌ثبات، تداوم تورم بالا و بی‌ثباتی اقتصاد کلان، تشدید نابرابری در توزیع درآمد و ثروت در سال‌های اخیر، تداوم کسری تجاری غیر نفتی، سهم پایین تامین مالی کشور از محل سرمایه‌گذاری خارجی و بازار سرمایه، نرخ بیکاری بالا و مشارکت اقتصادی پایین، کاهش شدید ارزش پول ملی، تشدید ناترازی‌های جدی در حوزه‌های مختلف و از جمله شبکه بانکی، پایین بودن نرخ پس‌انداز، نرخ پایین تشکیل سرمایه و کاهش سرمایه‌گذاری و مستهلک شدن سرمایه‌های فیزیکی و زیرساخت‌ها و ادامه تحریم‌های ظالمانه مواجه می‌باشد و این امر روند رشد و توسعه اساسی کشور را بشدت متاثر کرده است.

۴.۱. برخی از چالش‌های اقتصاد ملی مبتنی بر شواهد آشکار شده

۴.۱.۱. رشد اقتصادی پایین و نوسانی

یکی از مهمترین مشکلات و چالش‌های ساختاری اقتصاد ایران، پرنوسان و پائین بودن میانگین نرخ رشد اقتصادی است. نرخ رشد اقتصادی، سرعت افزایش یا کاهش تولید ناخالص داخلی و به تبع آن سرعت بهبود یا کاهش سطح رفاه و برخورداری مردم را نشان می‌دهد. به علاوه شاخص‌هایی چون بیکاری و فقر نیز عموماً تحت تاثیر تولید و رشد اقتصادی قرار دارند، به نحوی که رشد اقتصادی بالاتر، در بلندمدت به کاهش نرخ بیکاری و در صورت توزیع مناسب به کاهش سطح فقر می‌انجامد. با عنایت به اهمیت میزان تولید و رشد اقتصادی در هر جامعه، دستیابی به تولید بیشتر و نرخ رشد بالاتر، همواره دغدغه دولت‌ها بوده است. رشد اقتصادی در ایران عمدتاً به دلیل منابع محور بودن و نقش ناچیز بهره‌وری با دو معضل عمده، پائین بودن نرخ رشد اقتصادی و بی‌ثباتی و پرنوسان بودن آن روبروست.

نمودار ۱: وضعیت رشد اقتصادی از سال ۱۳۸۰ الی ۱۴۰۲

مشکلات معیشتی و پایین بودن رفاه عمومی، فقر و گسترش بیکاری، نااطمینانی و پیش بینی ناپذیر بودن اقتصاد و کاهش قدرت برنامه ریزی بخش عمومی و خصوصی از نتایج رشد اقتصادی پایین و بی ثبات در چند دهه اخیر بوده است.

۴.۱.۲. نرخ‌های تورم بالا و مزمن

از دیگر چالش‌های اساسی کشور در شرایط فعلی، تورم افسارگسیخته و مزمن شدن نرخ‌های بالای تورم می‌باشد. متوسط نرخ تورم در دهه ۹۰، به میزان ۲۵.۲ درصد و متوسط ۵ سال اخیر (۱۳۹۸ الی ۱۴۰۲) تحت تاثیر فشار حداکثری و تداوم تحریم‌ها، بالای ۴۰ درصد بوده است.

(تورم از سکوی متوسط ۲۰ درصد دهه های قبل در سالهای اخیر به سکوی حدود ۴۵ درصد جهش کرده است)

نمودار ۲: وضعیت نرخ تورم سالانه از سال ۱۳۶۰ الی ۱۴۰۲

برخی از آثار و مشکلات تداوم تورم بالا و بی ثباتی اقتصاد کلان را می‌توان بصورت زیر برشمرد:

- مهم‌ترین تاثیر تورم، کاهش قدرت خرید دارندگان درآمد ثابت و حقوق بگیران و افزایش شکاف طبقاتی و نابرابری درآمد در جامعه و حذف تدریجی طبقه متوسط است.

- ◀ دیگر اثر سوء تورم تاثیر آن بر پس انداز و مصرف است که موجب کاهش پس انداز و در نتیجه کاهش ظرفیت های تولیدی در آینده می شود.
- ◀ تصمیم گیری بنگاه های اقتصادی را در برنامه های توسعه به دلیل نااطمینانی در برآورد درآمد و هزینه با مشکل مواجه می کند.
- ◀ تورم موجب افزایش در هزینه های جاری دولت شده و باعث کاهش هزینه های عمرانی و در نتیجه تولید و اشتغال در سطح کلان می شود.

۴.۱.۳. نابرابری در توزیع درآمد و ثروت

چالش دیگر، نابرابری در توزیع درآمد و ثروت در سال های اخیر در جامعه است. تشدید نابرابری در توزیع درآمد و ثروت در سال های اخیر موجب معضلات اجتماعی زیادی شده است که از جمله آنها می توان به گسترش نارضایتی های عمومی و کاهش امنیت اجتماعی و افزایش فساد عمومی، اشاره کرد.

۴.۱.۴. سهم پایین تامین مالی کشور از محل سرمایه گذاری خارجی و بازار سرمایه

از دیگر چالش های مهم اقتصادی کشور، سهم پایین تامین مالی کشور از محل سرمایه گذاری خارجی و بازار سرمایه می باشد.

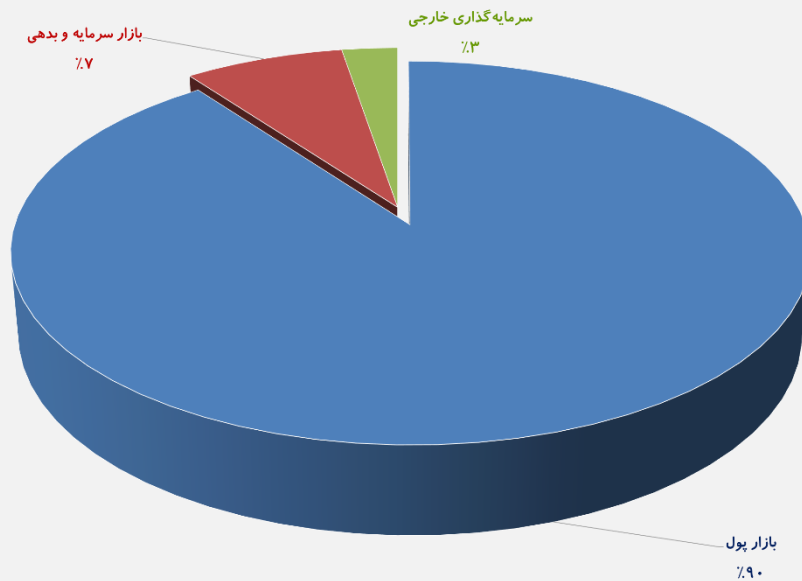
عدم شکل گیری یک بازار سرمایه منسجم و کارآمد و بانک محور بودن بازار مالی موجب شده است بانک ها برای تامین منابع مورد تقاضا به بانک مرکزی وابسته شده و به این دلیل، کارکرد سیستم بانکی خود به عاملی تورمزا همراه با اختلال در امور تولیدی تبدیل شود. از طرف دیگر اگر بانک ها در تامین نیازهای مذکور ایفای نقش نکنند، بنگاه های اقتصادی بدون برخورداری از یک ساز و کار مطمئن تامین مالی، نمی توانند از رکود خارج شوند و ساز و کارهای موجود چنین شرایطی را فراهم نمی کند.

شرایط سخت تحریمی طی سال های اخیر و عدم سرمایه گذاری خارجی کافی و محدودیت های فروش نفت برای ایجاد توسعه و سرمایه گذاری در زیرساخت ها، در نتیجه فشار به منابع محدود سیستم بانکی و افزایش تسهیلات تکلیفی و تامین مالی بیش از ۹۲ درصدی از طریق بانک ها و به تبع آن افزایش ناترازی بیشتر بانک های کشور منجر شده است؛ بطوری که برداشت بانک ها و موسسات اعتباری (به صورت اضافه برداشت یا عملیات ریپو) از بانک مرکزی به رقم بی سابقه حدود ۸۰۰ همت در خرداد سال ۱۴۰۳ افزایش یافته است. این برداشت مستقیم و غیرمستقیم بانک ها از بانک مرکزی در افزایش تورم تاثیر قابل توجهی داشته است.

جدول ۱: وضعیت تامین مالی بنگاه های اقتصادی از محل بانک ها، بازار سرمایه و سرمایه گذاری خارجی (درصد)

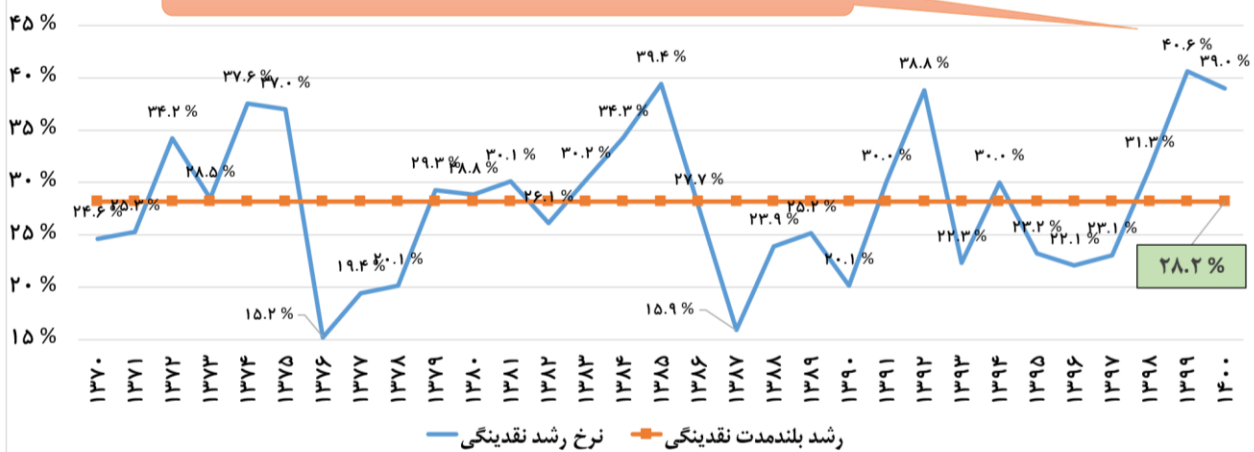
#	عنوان	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲
۱	بازار پول	۹۲.۵	۹۰.۶	۹۲.۶	۹۱.۵	۹۰.۱	۸۵.۴	۸۶.۸	۸۷.۹	۸۶.۱	۸۹.۶	۹۲.۴	۹۲.۶
۲	بازار سرمایه	۴.۲	۵.۷	۵.۷	۷.۴	۶.۴	۱۰.۶	۶.۷	۱۰.۲	۱۱.۶	۸.۱	۶.۷	۷.۱

۰.۳	۰.۹	۲.۳	۲.۳	۱.۹	۶.۵	۴.۰	۳.۵	۱.۱	۱.۷	۳.۷	۳.۳	۳	سرمایه‌گذاری خارجی
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	---	--------------------

نمودار ۳: وضعیت تامین مالی بنگاه های اقتصادی از محل بانکها، بازار سرمایه و سرمایه‌گذاری خارجی (درصد)

متوسط نرخ رشد نقدینگی در ۳۰ سال اخیر ۲۸.۲ درصد بوده است.

نمودار ۴: نرخ رشد نقدینگی در ۳۰ سال اخیر

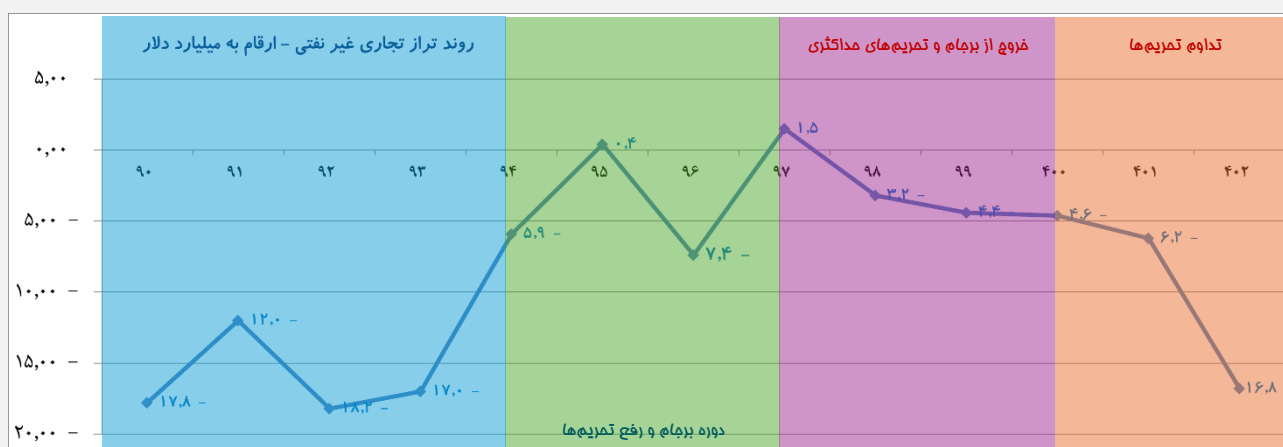
در نمودار بالا (شماره ۴) روند رشد نقدینگی در ۳۰ سال اخیر بخوبی مشخص می‌باشد. یقیناً یکی از دلایل تورم بالا و افزایش نرخ ارز در جامعه تزریق این حجم از پول پر قدرت بانک مرکزی در اقتصاد است که ناشی از دو عامل کسری بودجه دولت و ناترازی بانک‌ها می‌باشد.

جدول ۲: روند مقایسه ای نقدینگی، پایه پولی و تورم کشور

عنوان	دهه ۶۰	دهه ۷۰	دهه ۸۰	دهه ۹۰	۴۰۰-۴۰۲
میانگین رشد نقدینگی (درصد)	۱۷.۸	۲۷.۱	۲۸.۱	۲۸.۲	۳۱
میانگین افزایش سالانه نقدینگی (هزارمیلیارد تومان)	۰.۱۹	۲.۲۶	۲۶.۹	۳۱۸	۱,۴۶۸
میانگین رشد پایه پولی (درصد)	۱۹	۲۳	۲۴.۱	۲۱	۳۴.۴
میانگین افزایش سالانه پایه پولی (هزارمیلیارد تومان)	۰.۰۹	۰.۷۳	۶.۱	۳۹	۲۱۷
میانگین نرخ تورم سالانه (درصد)	۱۸.۱	۲۴.۴	۱۴.۷	۲۵.۲	۴۴.۵

۴.۱.۵. تداوم کسری تجاری غیر نفتی

یکی دیگر از چالش های اقتصادی کشور، تداوم کسری تجاری غیر نفتی است. این روند عملاً موجب صرف بخش مهمی از درآمدهای صادرات نفتی برای واردات شده است. موضوع تحریم ها مشکلات زیادی را برای اقتصاد کشور ایجاد کرده است که در کنار عدم ارتباط با بانک های خارجی در شرایط تحریمی، هزینه های معاملاتی صادرات و واردات را به شدت افزایش داده است. همچنین بی برنامه گی ها و تصمیمات متناقض در سیاست های تجاری و ارزی، صادر کنندگان را با مشکلات مربوط به قیمت تمام شده در مقابل نرخ فروش ارز مواجه کرده است. تراز تجاری غیر نفتی طی سال های ۱۴۰۰، ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ فزاینده و به ترتیب رقم ۴.۶ - میلیارد دلار، ۶.۲ - میلیارد دلار و ۱۶.۸ - میلیارد دلار بوده است. طی ۱۳ سال مورد بررسی (۱۳۹۰ الی ۱۴۰۲)، فقط سال های ۹۵ و ۹۷ تراز تجاری غیر نفتی مثبت بوده است.

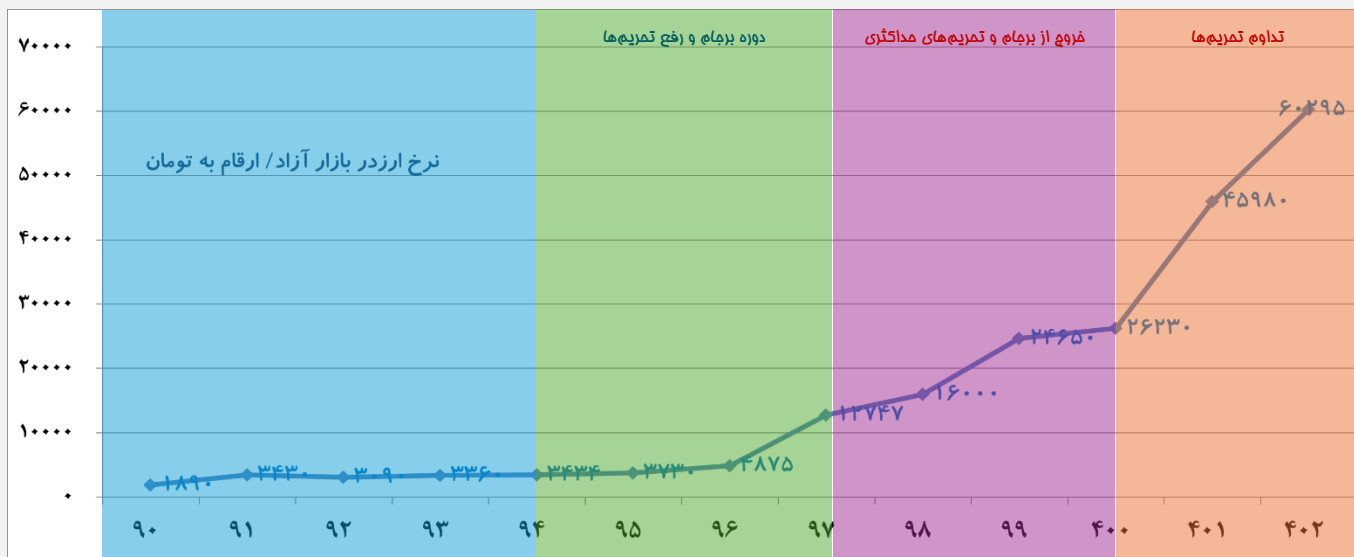

نمودار ۵: روند تراز تجاری غیر نفتی از سال ۱۳۹۰ الی ۱۴۰۲

۴.۱.۶. کاهش شدید ارزش پول ملی

یکی دیگر از چالش ها، کاهش شدید ارزش پول ملی است. نااطمینانی های ناشی از تحریم ها، روند فزاینده کسری بودجه، رشد بالای نقدینگی و تورم مزمن، موجب افزایش نرخ ارز و کاهش مداوم ارزش

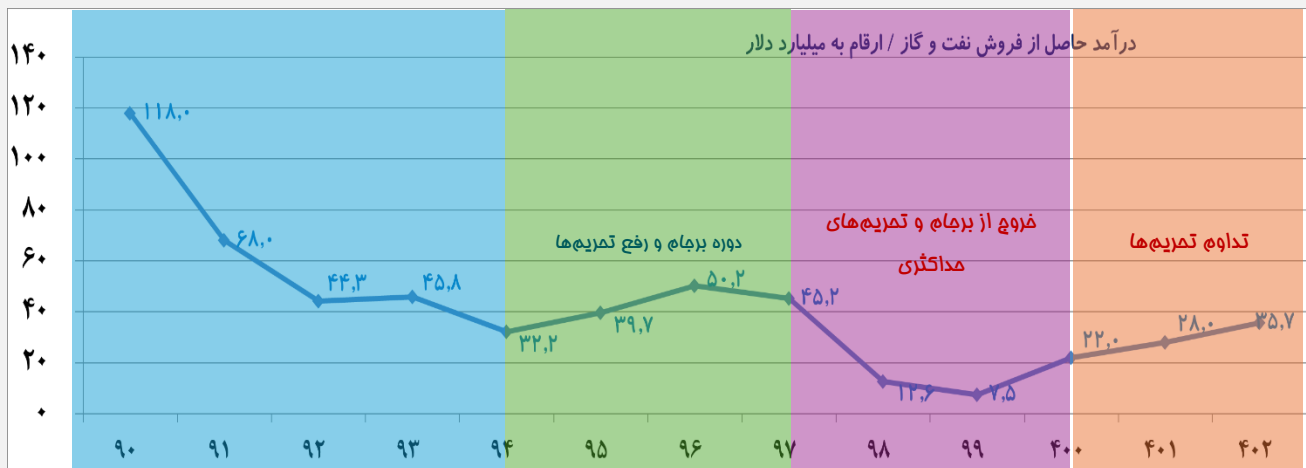
پول ملی و به وجود آمدن مشکلات زیادی برای مردم شده است. افت ارزش پول ملی باعث شده تا قدرت خرید خانوارها روز به روز و به شدت کاهش پیدا کند.

نمودار ۶: وضعیت نرخ ارز از سال ۱۳۹۰ الی ۱۴۰۲

۴.۱.۷. عدم ورود سرمایه خارجی مناسب و کمبود منابع ارزی برای تجهیز سرمایه

چالش مهم دیگر در اقتصاد ایران، عدم ورود سرمایه خارجی مناسب و کمبود منابع ارزی برای تجهیز سرمایه جهت ظرفیت‌سازی و نیز توسعه ظرفیت‌های تولید کشور است. یکی از چالش‌های اقتصاد ایران، روند کاهشی درآمدهای نفتی و محدودیت در تامین منابع ارزی لازم برای تهیه مواد اولیه و تجهیزات تولید، سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها و ظرفیت‌سازی برای تحقق یک رشد سریع است. در حال حاضر برای رفع ناترازی حامل‌ها و فراورده‌های انرژی نظیر گاز، بنزین، برق و سایر و همچنین زیرساخت‌های ارتباطات و حمل و نقل و ناوگان هوایی، در کنار سرمایه‌های داخلی، نیاز به انواع تامین مالی خارجی و تجهیز منابع ارزی سنگین می‌باشد.

نمودار ۷: وضعیت درآمد نفت و گاز از سال ۱۳۹۰ الی ۱۴۰۲

۴.۱.۸. گسترش بیش از حد مخارج دولت و بی‌ثباتی و بی‌انضباطی در سیاست مالی

از دیگر چالش‌های دولت آینده، گسترش بیش از حد مخارج دولت و بی‌ثباتی و بی‌انضباطی در سیاست مالی است. این امر موجب ناترازی شدید بودجه شده و مشکلات زیادی را بوجود آورده است. نقش درآمد نفتی در بودجه جاری دولت در کنار تخصیص ناکارآمد مخارج دولت، کارآیی اقتصاد ایران را در بلندمدت تضعیف و موجب سلطه مالی بر سیاستهای پولی شده است.

۴.۱.۹. مشکلات بازار سرمایه

چالش مهم دیگر، مشکلات مرتبط با بازار سرمایه است. عدم شکل‌گیری یک بازار سرمایه منسجم و کارآمد و بانک محور بودن بازار مالی موجب شده است که بانک‌ها برای تامین منابع مورد تقاضا به منابع بانک مرکزی وابسته شده و به این دلیل، کارکرد سیستم بانکی خود به عاملی تورم‌زا همراه با اختلال در امور تولیدی تبدیل شود. توسعه مطلوب و شفاف بازار سرمایه می‌تواند تجهیز و تخصیص منابع را در اقتصاد ایران متحول سازد. در حال حاضر بازار سرمایه با شرایط نامطلوب و مشکلاتی فراوانی مواجه شده است. عدم شفافیت، بی‌اعتمادی مردم به بازار، دخالت‌های مکرر دولت و همچنین قیمت‌گذاری دستوری از ویژگی‌های شرایط امروز بازار است.

۴.۱.۱۰. فساد و تبعیض و ناکارآمدی

عدالت‌ورزی و مبارزه با فساد و تبعیض و ناکارآمدی از محورهای اصلی راهبردهای دولت چهاردهم است. امروز، افزایش سرمایه اجتماعی و اعتماد عمومی برای پیشرفت و تعالی ایران یک ضرورت است. در شرایط فعلی، مردم عزیز از مساله افزایش فساد و تبعیض و ناکارآمدی‌ها بسیار ناراضی بوده و موجب دلسردی آنها شده است که می‌بایست به عنوان یک اولویت مهم در دستور کار قرار گیرد.

مقام معظم رهبری در مراسم تنفیذ حکم سیزدهمین دوره ریاست جمهوری اسلامی ایران مورخ ۱۲ مردادماه ۱۴۰۰ بیان داشتند «یک جنبی دیگر از مردی بودن عبارت است از مبارزه با فساد. اگر با معنای واقعی کلمه می‌خواهیم دکنار مردم باشیم، باید بی‌امان با فساد و ضد مبارزه کنیم» و همچنین در بیانات نخستین دیدار اعضای دولت مورخ ۶ شهریورماه ۱۴۰۰، بیان داشتند «مسئله فسادستیزی هم که عرض کردیم، آن هم کل عدالت‌دورزی است. با فساد باید مقابله کرد؛ یکی از بلاهای مهمی که در کشور وجود می‌آید که درست ضد عدالت است، وجود فساد و وجود فساد و وجود فساد است. احتمالاً، برخورداری بی‌امان با فساد و مبارزه با فساد است».

۴.۱.۱۱. ناکارآمدی توزیع یارانه در اقتصاد ایران

یکی از تکالیف قانونی و مهم دولت‌ها، توزیع عادلانه در آمد برای جلوگیری از گسترش فقر و نابرابری است که مالیات و توزیع یارانه، اصلی‌ترین ابزارهای اعمال حکمرانی دولت در این خصوص محسوب می‌شود. با این وجود استفاده نامطلوب از این دو ابزار به دلیل سیاست‌گذاری غلط یا عدم اجرای درست سیاست‌ها به عنوان یکی از مشکلات ساختاری اقتصاد ایران، سبب شده نه تنها کارکردهای خود را از دست بدهد، بلکه نظام مالیاتی و توزیع یارانه به عنوان عوامل بی‌ثباتی در اقتصاد شناخته شود. توزیع یارانه‌ها که باید منجر به بهبود شاخص‌های رفاهی شود، کارایی مناسبی نداشته و میزان اصابت آن بر اقشار هدف اندک است و منابعی که با هزینه فراوان و در بعضی از موارد به بهای ایجاد ناپایداری در نهادهای مالی کشور تامین می‌شود، اثر متناسبی بر افزایش رفاه آحاد جامعه، به خصوص اقشار کم درآمد که عموماً هدف طرح هستند، ندارد. نحوه تداوم اجرای طرح هدفمند کردن یارانه‌ها از دیگر چالش‌هایی است که غفلت از آن ممکن است به وضعیت نامطلوب اقتصادی کشور دامن بزند. عدم طراحی جامع و اجرای غیر صحیح قانون مربوط، موجب شد فرصت‌طلبی ایجاد شده در مقیاس مدیریت عالی کشور مورد استفاده درست قرار نگرفته و پس از تحمیل مشکلات زیاد بر اقتصاد کشور، مجدداً ضرورت بازطراحی و اجرای صحیح این مهم در اولویت قرار بگیرد.

نمودار ۸: روند ضریب جینی

بررسی‌ها نشان می‌دهد، علی‌رغم آنکه دولت در هر سال، چند برابر بودجه عمومی کشور، دو برابر مالیات دریافتی و برابر چندین سال یارانه نقدی، اقدام به پرداخت تمامی یارانه‌های آشکار و پنهان (از محل بودجه عمومی، تبصره ۱۴، یارانه سود تسهیلات و یارانه پنهان)، نموده است، اما همچنان جلوه‌های فقر و نابرابری به یک مساله دائمی کشور تبدیل شده است. با توجه به اهمیت این موضوع باید به معایب نظام موجود توزیع یارانه‌ها که کارشناسان به آن اذعان دارند به شرح زیر پرداخت:

- ◀ توزیع ناعادلانه یارانه‌ها موجب افزایش شکاف طبقاتی و تاثیرات نامطلوب در ضریب جینی
- ◀ شکل‌گیری بازار سیاه، ایجاد رانت و فساد در فرایند تهیه و توزیع کالاهای یارانه‌ای
- ◀ افزایش قاچاق کالاهای یارانه‌ای
- ◀ عدم رغبت به تولید کالاهای یارانه‌ای در کشور
- ◀ افزایش بی‌رویه مصرف کالاهای یارانه‌ای و افزایش شاخص شدت انرژی
- ◀ تخریب و آلودگی محیط زیست در استفاده بی‌رویه از سوخت‌های فسیلی
- ◀ بکارگیری تکنولوژی انرژی‌بر و با راندمان پایین بواسطه قیمت غیرواقعی حامل‌های انرژی
- ◀ فقدان انگیزه در تغییر الگوی مصرف در حمل و نقل و مصارف خانگی
- ◀ عدم تاثیرپذیری قیمت کالاهای یارانه‌ای از تحولات اقتصادی کشور

وجود معایب فوق‌برابر است با کاهش بهره‌وری و بی‌عدالتی در جامعه، از این رو یکی از تکالیف قانونی و مهم دولت توزیع عادلانه درآمدها به منظور جلوگیری از بروز فقر و نابرابری در جامعه است. نتیجه نظام فعلی توزیع یارانه‌ها با کمک شاخص‌های رفاهی (سرانه تولید ناخالص داخلی، ضریب جینی، رشد اقتصادی، نرخ تورم، نرخ بیکاری، اشتغال، آموزش، سلامت، امنیت، آزادی اقتصادی، نرخ فقر، متوسط درآمد، خالص پس‌انداز و سایر) قابل‌سنجش و تحلیل است. بر این اساس، سازوکار توزیع یارانه‌ها که باید منجر به بهبود این شاخص‌ها شود، کارایی مناسبی ندارد و میزان اصابت آن بر اقشار هدف اندک است و منابعی که با هزینه فراوان و در بعضی موارد به بهای ایجاد ناپایداری در نهادهای مالی کشور تامین می‌شود، اثر متناسبی بر افزایش رفاه آحاد جامعه خاصه اقشار کم‌درآمد که عموماً هدف طرح هستند ندارند.

۴.۱.۱۲. ناترازی شدید سیستم بانکی

چالش مهم و اساسی دیگر ناترازی زیاد سیستم بانکی است. یکی از معضلات سیستم بانکی ناترازی شدید بانک‌ها است. تسهیلات تکلیفی، مدیریت ناکارآمد، نرخ‌گذاری‌های دستوری، بدهی کلان دولت و بدهکاران عمده غیر دولتی، تخلفات برخی بانک‌های خصوصی، نظارت ناکافی و غیر موثر و مطالبات

معوق و مشکوک الوصول موجب زیان انباشته سنگین در برخی بانک‌ها و نسبت کفایت سرمایه پایین شده و بانک‌های کشور را در شرایط سختی قرار داده است.

۴.۱.۱۳. ضریب نفوذ پایین صنعت بیمه

چالش دیگر ضریب نفوذ پایین صنعت بیمه است. پایین بودن فرهنگ بیمه در کشور، پایین بودن سطح درآمد خانوارها، تورم بالا، عدم وجود ارتباط مناسب بین‌المللی برای انجام بیمه‌های اتکایی قبولی و واگذاری به بیمه‌گران خارجی موجب پایین ماندن ضریب نفوذ بیمه در کشورمان در مقایسه با متوسط جهانی شده است.

۵. ریشه‌یابی بی‌ثباتی‌های اقتصاد کلان

یکی از عوامل مهم در ایجاد مشکلات و چالش‌های اقتصادی و بازدارنده رشد و توسعه اقتصادی وجود «**نااطمینانی‌های گسترده در اقتصاد ملی**» در کشور است که اجازه بهره‌برداری از پتانسیل‌های موجود برای دستیابی به توسعه اقتصادی پایدار را سلب نموده است. با وجود نااطمینانی‌های مذکور انتظار می‌رود انحرافات موجود در جامعه در سال‌های پیش‌رو، عمق بیشتری یافته و بنیان‌های جامعه ایرانی-اسلامی را با تهدید بیشتری مواجه نماید.

نااطمینانی به وضعیتی اطلاق می‌گردد که به دلیل نامشخص بودن احتمال وقوع حوادث در آینده [ناشی از عوامل اقتصادی (بی‌ثباتی در نرخ‌ها)، سیاسی (تحریم)، نهادی (بی‌ثباتی در قوانین و مقررات) و دیگر عوامل درونی و بیرونی] از یک طرف کنشگران اقتصادی را در اتخاذ تصمیم مناسب می‌تواند زمین‌گیر نماید و از طرف دیگر سیاست‌گذار را در حصول نتیجه مورد انتظار اعمال یک سیاست با محدودیت شدید مواجه نماید. به زبان ساده از یک طرف مردم به عنوان صاحب منابع در تخصیص بهینه و مناسب منابع خود با یک فضای غبارآلود مواجه هستند و از طرف دیگر سیاست‌گذار قادر نیست برآورد درستی از نتیجه اعمال سیاست‌های اقتصادی خود داشته باشد. در چنین شرایطی امکان سرمایه‌گذاری‌های بزرگ مقیاس به عنوان موتورهای رشد محقق نخواهد شد مگر با استفاده از منابع دولتی.

برخی از برون‌دادهای **نااطمینانی‌ها** در حوزه اقتصادی شامل: پیش‌بینی پذیر نبودن اقتصاد، فقدان انگیزه برای سرمایه‌گذاری در فعالیتهای اقتصادی مولد، ورود بخش غیردولتی به سمت فعالیت‌های کوچک مقیاس و قراردادهای کوتاه مدت ناشی از عدم احترام به حقوق مالکیت، ورود احاد جامعه به فعالیتهای سفته‌بازانه و رانت‌جویانه می‌باشد.

جدول ۳: عوامل و ریشه‌های نااطمینانی در محیط اقتصاد کلان

سهم بالای یک دولت بی‌انضباط در اقتصاد که منجر به سلطه مالی در اقتصاد شده است.
فقدان نظام جامع مالیاتی که دو هدف کسب درآمد برای دولت و توزیع مناسب درآمدها را دنبال کند.

قانونی	نامناسب بودن محیط کسب و کار هم از جنبه محیط کلان و هم از سایر جنبه‌های درونی.
	معیوب بودن نظام توزیع در کشور و عدم تناسب آن با چرخه تولید و تجارت.
	وابستگی ساختارهای تولید به واردات مواد اولیه و تجهیزات و نازل بودن عمق ساخت داخل.
	فقدان سازوکارهای قانونی مناسب برای مشارکت عمومی خصوصی.
	تحریم و ناکافی بودن پیوندهای اقتصادی استراتژیک منطقه‌ای.
	ناهماهنگی‌های گسترده بین دستگاه‌های دولتی و فرادولتی.
	نااطمینانی از وضعیت صندوق‌های بازنشستگی و ابهام در پایداری فعالیت آنها در بلندمدت.
	گستره ناقص بیمه‌های تأمین اجتماعی، بیمه‌های عمر و زندگی و سایر انواع بیمه در کشور.
	کم توجهی دولت‌ها در تأمین نیازهای اساسی خانوارها اعم از مسکن و ...
	سطح نازل شفافیت در عملکرد، بودجه و سیاست‌های دستگاه‌های مرتبط با حاکمیت (مانند بدهی‌های دولت).
اقتصادی	ناکارآمدی نظام قضایی کشور در حل و فصل دعاوی و مطول شدن فرایندهای بررسی در محاکم قضایی
	عدم رعایت و توجه به حقوق مالکیت و تضمین اجرایی شدن قراردادهای
	فقدان سیاست‌های کلان و غیرقابل تغییر در زمینه محیط زیست، آمایش سرزمین، شهرسازی و ...
	بی‌ثباتی در متغیرهای اقتصاد کلان نظیر نرخ تورم، رشد اقتصادی، نرخ ارز و ...
	رشد بالای نقدینگی نسبت به تولید ناخالص داخلی و رشد نامتوازن بخش پولی نسبت به بخش حقیقی.
	سهم اندک بهره‌وری در رشد اقتصادی طی دهه‌های متوالی.
	وجود انحصارات دولتی در نتیجه عدم اجرای درست قانون سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی طی دو دهه اخیر.
	کم توجهی به سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و عدم درک و اجرای آنها.
	فقدان ابزارهای پوشش ریسک در معاملات و سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت اشخاص.
	وجود رانت، فساد و قاچاق کالا و ارز در سطح گسترده.
بی‌ثباتی در بازار نیروی کار و لاینحل ماندن موضوع اشتغال پایدار.	

۶. برخی موضوعات خاص در برنامه وزارت امور اقتصادی و دارایی در دولت چهاردهم

برنامه وزارت امور اقتصادی و دارایی، به عنوان یکی از ارکان اصلی سیاست‌گذاری اقتصادی کشور، شامل طیف گسترده‌ای از موضوعات می‌شود. این موضوعات بسته به شرایط اقتصادی کشور، اولویت‌های دولت، برنامه‌های توسعه‌ای، تغییرات جهت‌گیری‌های کلان و پارادایمی و تحولات جهانی در گذر زمان تغییر می‌کنند. با این حال، برخی از موضوعات خاص که معمولاً در برنامه‌های این وزارتخانه مورد توجه قرار می‌گیرند در این بخش مورد توجه قرار می‌گیرد.

۶.۱. سیاست‌های کلی و قانون برنامه هفتم و الزامات تحقق رشد اقتصادی

سیاست‌های کلی برنامه هفتم در ۷ سرفصل اقتصادی، آموزش‌رینمایی، فرهنگی و اجتماعی، علمی، فناوری و آموزشی، سیاسی و سیاست خارجی، دفاعی و امنیتی، اداری، حقوقی و قضایی و در ۲۶ بند تصویب شده است. یکی از اولویت‌های اصلی وزارت امور اقتصادی و دارایی دولت چهاردهم پیگیری و کمک به

اجرای صحیح سیاست های کلی برنامه هفتم، می باشد. برخی از اهداف کلان و کلیدی سیاست های کلی برنامه هفتم:

- ۱) هدف کلی و اولویت اصلی برنامه هفتم با رعایت سیاست های کلی مصوب، پیشرفت اقتصادی توأم با عدالت با نرخ رشد اقتصادی متوسط ۸ درصد
- ۲) ایجاد ثبات در سطح عمومی قیمت ها و نرخ ارز و تک رقیمی کردن تورم طی پنج سال
- ۳) افزایش بهره وری کل عوامل تولید (منابع انسانی، سرمایه، مدیریت، فناوری) سهم ۲۸ درصد از ۸ درصد رشد اقتصادی
- ۴) اجتناب از کسری بودجه
- ۵) تبدیل مالیات به منبع اصل تامین بودجه دولت
- ۶) اجرای چند طرح عظیم اقتصادی پیشران، زیرساختی، روزآمد و مبتنی بر آینده نگری
- ۷) تحقق دولت الکترونیک و حذف تشکیلات موازی و غیر ضرور

۶.۲. الزامات تحقق رشد اقتصادی منطبق با افق برنامه هفتم از منظر وزارت امور اقتصادی و دارایی دولت چهاردهم

بررسی تحولات اقتصادی کشور طی یک دهه گذشته نشان می دهد، در صورتی که این وضعیت رشد اقتصادی در ۵ سال آینده و در افق برنامه هفتم نیز تداوم و ادامه پیدا کند، بی شک حتی در صورت اجرای سیاست های رفاهی (مبتنی بر باز توزیع منابع)، وضعیت رفاهی خانوارهای طبقه متوسط بدتر خواهد شد و نرخ فقر روندی فزاینده خواهد داشت. لازمه خروج از این وضعیت و تغییر مسیر رفاهی عموم مردم، تحقق رشدهای اقتصادی بالا و پایدار بوده و ضرورت رشد اقتصادی برای بهبود وضعیت رفاهی بیش از هر سیاست جبرانی و رفاهی، ضروری احساس می شود. از جمله الزامات تحقق رشد اقتصادی به شرح زیر می باشد:

- ۱) تحقق رشد اقتصادی ۸ درصدی، نیازمند یک الگو و مدل توسعه اقتصادی و مستلزم تعیین استراتژی و برنامه بلندمدت است.
- ۲) برنامه ریزی برای افزایش بهره وری کل عوامل تولید از جمله منابع انسانی، سرمایه، فناوری و مدیریت.
- ۳) ایجاد محیط تنظیم گری مناسب و غیررانتی در محیط اقتصادی کشور.
- ۴) توزیع عادلانه درآمد و فقرزدایی و افزایش حمایت های اجتماعی دولت.
- ۵) شایسته سالاری .
- ۶) رفع محدودیت های زیرساختی موجود در حوزه های ریلی، آب، برق و گاز طبیعی سازگار با استراتژی توسعه ای.

- ۷) اتخاذ یک رویکرد فعالانه در زمینه تأمین مالی از طریق افزایش نسبت سهم تأمین مالی بازار سرمایه و سرمایه گذاری خارجی از کل تأمین مالی در اقتصاد به عنوان منبعی برای تأمین مالی رشد اقتصادی.
- ۸) تنظیم منابع و مصارف ارزی کشور و تعیین اولویت های تأمین ارز واردات کالاها و خدمات سازگار با برنامه توسعه
- ۹) با توجه به کاهش نرخ پس انداز خانوارها و کاهش منابع در دسترس اقتصاد برای سرمایه گذاری، دستیابی به رشدهای اقتصادی بالا مستلزم تقویت توان تأمین مالی بانکها و دیپلماسی فعال در جهت لغو تحریم های ظالمانه برای افزایش دسترسی به ذخایر ارزی و سرمایه گذاری خارجی در اقتصاد است.
- ۱۰) باز طراحی ساختار تصمیم گیری کشور در موضوعات مرتبط با سرمایه گذاری های زیرساختی و توسعه ای، تعیین راهبرد صنعتی کشور مبتنی بر جانمایی جدید اقتصاد ایران در زنجیره های ارزش منطقه ای و فرامنطقه ای.
- ۱۱) تقویت سیستم بانکی و ارتقاء انضباط پولی در کنار افزایش توان تجهیز منابع بانکها، پیش نیاز ضروری تقویت تولید و توسعه صادرات محور است. براین اساس برنامه اصلاح نظام بانکی و اعتلاء اعتماد مردم به سیستم بانکی کشور و بالا بردن اعتبار بین المللی آن، از فوریت های اقتصاد کشور است.

۶.۳. اهم تکالیف وزارت امور اقتصادی و دارایی در برنامه هفتم

با توجه به تکالیف مهم در برنامه هفتم مرتبط با وزارت امور اقتصادی و دارایی، تمام تلاش این وزارت خانه در دولت چهاردهم با همکاری سایر دستگاه های اجرایی، معطوف به پیگیری و اجرای این تکالیف خواهد بود.

- ۱) بند (الف) ماده (۳) - برنامه تأمین مالی رشد اقتصادی هدف در هر سال
- ۲) بند (ب) ماده (۳) - فراهم آوردن بستر مناسب برای سرمایه گذاری عموم مردم در طرح (پروژه) های دارای بازدهی یا ارزآوری بالا
- ۳) جزء (۲) بند (پ) ماده (۴) - صدور و ارزش گذاری حداقل برای ده قلم از کالاهای وارداتی «شناسه بین المللی کالا (اچ.اس)» دارای بالاترین مآخذ تعرفه گمرکی و ده قلم کالای صادراتی با بیشترین میزان ارزش صادرات در سال قبل، «شناسه اختصاصی تعرفه (تی.اس.سی)»
- ۴) جزء (۲) بند (الف) ماده (۵) - تشخیص لزوم ابقای سهام مدیریتی یا کنترلی برای دولت در مواردی که مصلحت ملزمه ای در وجود سهام مدیریتی یا کنترلی با پیشنهاد و مسؤولیت بالاترین

مقام دستگاه ذی ربط و تأیید شورای عالی اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی وجود دارد

- ۵) جزء (۱) بند (ب) ماده (۵) - تقویت جایگاه سهامداران خرد
- ۶) جزء (۲) بند (ب) ماده (۵) - مشخص کردن ذی نفعان واحد شرکتهای اصلی به منظور جلوگیری از ایجاد ساختارهای غیر شفاف از طریق تملک سهام شرکت های اصلی توسط شرکت های فرعی و وابسته به آنها و شناسایی مدیران متخلف و مالیات گرفتن از سود سهام شرکتهای مشمول
- ۷) جزء (۱) بند (پ) ماده (۵) - برگزاری مزایده برای جلب مشارکت بخش خصوصی و تسهیل فرایند واگذاری با رعایت سیاست های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی
- ۸) جزء (۲) بند (پ) ماده (۵) - اصلاح قرارداد واگذاری
- ۹) جزء (۳) بند (پ) ماده (۵) - واگذاری اموال و دارایی های دولت بجز سهام یا سهم الشرکه دولت در بنگاه های قابل واگذاری به مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی تنها پس از دو بار فراخوان عمومی و صرفاً از بخش صدرصد (۱۰۰٪) خصوصی یا تعاونی و عدم استقبال بخش خصوصی و تعاونی از فراخوان
- ۱۰) بند (ت) ماده (۵) - در صورت تملک شرکت های سهامی عام توسط سهامدارانی که با تشخیص شورای رقابت دارای تعارض منافع در زنجیره ارزش آن شرکت باشند و مصداق رویه ضد رقابتی تشخیص داده شوند، ضمن سلب حق رأی از ایشان در هیئت مدیره و مجامع قانونی، سهامداران مذکور ظرف دو سال ملزم به واگذاری سهام هستند.
- ۱۱) ماده (۷) - اهداف کمی پایان برنامه: رشد نقدینگی ۱۳.۸ درصد - تورم ۹.۵ درصد - کاهش اضافه برداشت غیرمجاز «مؤسسات اعتباری» از بانک مرکزی کاهش ۲۰ درصدی در هر سال - شاخص کفایت سرمایه مؤسسات اعتباری حداقل ۸ درصد - تهیه و ارسال گزارش اصلاح نظام بانکی و مهار تورم به مجلس
- ۱۲) ماده (۸) - افزایش سرمایه بانک های دولتی - نظارت بر تجدید ارزیابی بانک های دولتی - معافیت مالیاتی تجدید ارزیابی دارایی های بانک های دولتی - تشخیص و دریافت مالیات معوق املاک و مستغلات سهام مازاد بانکی - تعلیق اخذ مالیات - عرضه سهام مازاد «مالک واحدی» - تبدیل یک بانک به بانک توسعه جمهوری اسلامی ایران - اساسنامه و تاسیس بانک های توسعه ای بخشی
- ۱۳) ماده (۹) - تسهیل نظام اعتبارسنجی و الگوی وثیقه گیری کالایی
- ۱۴) ماده (۱۰) - انتشار اوراق بدهی برای بازپرداخت بدهی دولت و شرکت های دولتی به مؤسسات اعتباری - افزایش نسبت تسهیلات به سپرده برای استان های محروم و کم برخوردار - هدایت منابع بانکی به سمت تولید

- ۱۵) بند (ب) ماده (۱۶) - شناسایی، مستندسازی و تثبیت مالکیت دولت بر اموال غیرمنقول موضوع این ماده
- ۱۶) بند (ت) ماده (۲۴) - تبدیل بدهی معوق پیمانکاران طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای ملی و استانی به اوراق بهادار
- ۱۷) ماده (۲۶) - اهداف کمی پایان برنامه: نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی ۱۰ درصد - نسبت مالیات به اعتبارات هزینه‌ای ۸۰ درصد
- ۱۸) ماده (۲۷) - تهیه فهرست تخفیف‌ها و معافیت‌های مالیاتی - لوایح قانونی مورد نیاز برای کاهش تخفیفات، اعتبار مالیاتی، نرخ صفر، معافیت یا بخشودگی و ترجیحات مالیاتی و گمرکی - ایجاد مراکز مستقل دادرسی مالیاتی و بیمه
- ۱۹) ماده (۳۳) - تسهیل ورود بیمه‌های تجاری به فرایند بیمه مسؤولیت مدنی شرکت‌ها و مؤسسات ارائه‌دهنده خدمات فنی و مهندسی کشاورزی فناورانه و شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان - رساندن نسبت کفایت سرمایه بانک کشاورزی به حداقل هشت درصد (۸٪) و در صورت تحقق این امر پرداخت تسهیلات معادل پنج برابر افزایش سرمایه مزبور به بخش کشاورزی
- ۲۰) ماده (۴۶) - ایجاد حساب بهینه سازی مصرف انرژی در نزد خزانه
- ۲۱) بند (ب) ماده (۶۱) - شبانه‌روزی کردن فعالیت گمرکات در مرزهای زمینی و بنادر بزرگ و پرتردد کشور
- ۲۲) بند (چ) ماده (۶۶) - تدوین آیین‌نامه امکان پذیرش شرکت‌های فعال و ایجاد بها بازار (بورس) تخصصی به منظور تأمین منابع مالی برای توسعه اقتصاد رقومی و دانش‌بنیان
- ۲۳) بند (ب) ماده (۷۱) - ایجادساز و کار پرداخت سهم یارانه دولت از طریق تسویه الکترونیکی و اعتباری مطالبات در زنجیره تأمین دارو، تجهیزات و ملزومات پزشکی

۲. نگاهی اجمالی به وظایف قانونی وزارت امور اقتصادی و دارایی

۲.۱. اهداف ایجاد وزارت امور اقتصادی و دارایی مطابق اساسنامه

تنظیم سیاست‌های اقتصادی و مالی کشور و ایجاد هماهنگی در امور مالی و اجرای سیاست‌های مالیاتی و تنظیم و اجرای برنامه همکاری‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری‌های مشترک با کشورهای خارجی

۲.۲. اهم وظایف وزارت امور اقتصادی و دارایی مطابق اساسنامه

- تنظیم سیاست‌های اقتصادی و مالی کشور و ایجاد هماهنگی در اجرای آنها.

- پیشنهاد، دریافت، بررسی و انجام کلیه امور مربوط به سرمایه‌گذاری‌های ایران در خارج و سرمایه‌گذاری‌های خارجی در ایران و همچنین کمک‌های اقتصادی و فنی به کشورهای خارجی.
- پرداخت وام و اعتبار به دولت‌ها و موسسات خارجی و بین‌المللی و همچنین تحصیل و استفاده از وام‌ها و اعتبارات خارجی.
- تنظیم و اجرای برنامه همکاری‌های اقتصادی و مالی و فنی ایران با سایر کشورها و سازمان‌ها و موسسات اقتصادی و مالی بین‌المللی و ایجاد هماهنگی در اعمال نظارت بر این‌گونه روابط و مناسبات بین‌المللی.
- نظارت بر فعالیت‌های مالی و اقتصادی بخش خصوصی در جهت اجرای برنامه‌های توسعه اقتصادی.
- اجرای تکالیف مربوط به امور پولی، بانکی، بیمه‌ای، ارزی و اعتباری کشور که به موجب قوانین و مقررات موضوعه به عهده وزارت امور اقتصادی و دارایی محول می‌گردد.
- نظارت بر تشخیص و وصول مالیات‌های مستقیم و همچنین وصول مالیات‌های غیرمستقیم و حقوق و عوارض و هزینه‌های گمرکی.
- مراقبت در امر وصول سایر منابع درآمدی دولت که در قانون بودجه کل کشور منظور می‌شود.
- اجرای مراقبت عمومی واردات، صادرات، قراردادهای بازرگانی، موافقت‌های پایاپای و اعمال مقررات گمرکی درباره معافیت‌ها و ممنوعیت‌ها.
- ایجاد تسهیلات و کمک‌های لازم به کارگران و کشاورزان در خرید سهام واحدهای تولیدی مشمول قانون گسترش مالکیت واحدهای تولیدی.
- تمرکز وجوهی که از محل درآمدها و سایر منابع تامین اعتبار منظور در بودجه عمومی دولت وصول می‌شود و همچنین درآمد شرکت‌های دولتی به استثناء بانک‌ها و موسسات اعتباری و شرکت‌های بیمه در حسابهای خزانه نزد بانک مرکزی و برقراری ترتیبات لازم برای اینکه شرکت‌های دولتی بتوانند بموقع از وجوه خود استفاده نمایند.
- تمرکز وجوه سپرده وزارتخانه‌ها و موسسات و شرکت‌های دولتی در حساب‌های خزانه نزد بانک مرکزی.
- تخصیص اعتبارات لازم برای هزینه‌های جاری و عمرانی با همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور و ابلاغ آن به دستگاه‌های اجرائی مربوط.
- پرداخت اعتبارات مصوب بودجه کل کشور اعم از اعتبارات جاری و عمرانی و اختصاصی به حساب‌های بانکی وزارتخانه‌ها و موسسات و سایر دستگاه‌های اجرائی و نیز پرداخت بدهی‌ها و وصول مطالبات ناشی از اجرای برنامه‌های عمرانی گذشته.

- تسلیم صورتحساب دریافت‌ها و پرداخت‌های ماهانه مربوط به حساب‌های درآمد بودجه عمومی دولت و سپرده‌های وزارتخانه‌ها و موسسات دولتی به دیوان محاسبات کشور.
- اخذ ترازنامه و حساب سود و زیان سالانه شرکت‌های دولتی برای بررسی و درج خلاصه آنها در صورت حساب عملکرد بودجه سالانه کل کشور.
- تهیه و تنظیم صورتحساب عملکرد بودجه سالانه کل کشور.
- سیاست‌گذاری و تعیین خط مشی در خصوص بررسی و اظهار نظرهای حقوقی مربوط به پیش‌نویس لوایح و طرح‌های قانونی، آیین‌نامه‌ها، اساسنامه‌ها، قراردادها و موافقت‌نامه‌هایی که توسط وزارت متبوع و سازمان‌های تابعه تهیه می‌شود و هم چنین تصویب‌نامه‌های پیشنهادی دستگاه‌های اجرایی که دارای جنبه‌های حقوقی مالی-محاسباتی، مالیاتی، بانکی، بیمه‌ای و معاملاتی می‌باشند.
- انجام سایر وظایفی که بر طبق مقررات قانون محاسبات عمومی کشور و سایر مقررات مالی به وزارت امور اقتصادی و دارایی محول گردیده است.
- بررسی بودجه و ترازنامه و حساب سود و زیان شرکت‌های دولتی که سهام آنها متعلق به دولت است برای طرح و تصویب در مجامع عمومی شرکت‌های مزبور.
- انتشار اوراق مشارکت در چهارچوب مقررات قانونی و آیین‌نامه‌های اجرایی مربوط.

۷.۳. ساختار وزارت امور اقتصادی و دارایی

وزارت امور اقتصادی و دارایی یکی از ۱۹ وزات‌خانه‌ی دولت جمهوری اسلامی ایران و مسئول تنظیم سیاست‌های اقتصادی و مالی کشور، اجرای سیاست‌های مالیاتی، طراحی و اجرای برنامه همکاری‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری‌های مشترک با کشورهای دیگر است زیر مجموعه‌های وزارت امور اقتصادی و دارایی شامل معاونت‌ها، سازمان‌ها و دفاتر زیر است:

۱. خزانه‌داری کل

۲. معاونت‌ها

- معاونت امور بانکی، بیمه و شرکت‌های دولتی
- معاونت سیاست‌گذاری و راهبری اقتصادی
- معاونت توسعه مدیریت و منابع
- معاونت امور حقوقی و مجلس

۳. سازمان‌ها، شرکت‌ها و مؤسسات وابسته

- سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران
- سازمان امور مالیاتی کشور

- گمرک جمهوری اسلامی ایران
- سازمان خصوصی سازی
- سازمان حسابرسی
- سازمان بورس و اوراق بهادار
- سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی
- مرکز اطلاعات مالی
- پژوهشکده امور اقتصادی
- بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران
- شرکت سرمایه گذاری های خارجی ایران
- شرکت سهامی چاپخانه دولتی ایران
- شرکت سهامی بیمه ایران
- بانک های ملی، سپه، مسکن، کشاورزی، توسعه صادرات، پست بانک و بانک صنعت و معدن
- دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی
- صندوق بازنشستگی بانک ها
- صندوق تأمین خسارت های بدنی
- صندوق بیمه حوادث طبیعی ساختمان

۴. شوراها و هیئت ها

- شورای عالی مبارزه با پولشویی
- شورای عالی بورس و اوراق بهادار
- شورای عالی اجرای سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی
- شورای نظارت مالی
- هیئت نظار بانک مرکزی
- هیئت نظارت چاپ اوراق بهادار
- هیئت واگذاری (خصوصی سازی)
- هیئت مقررات زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار

۵. سامانه ها

- درگاه ملی مجوزهای کشور

۸. چالش‌های پیش‌روی تحقق برنامه‌های وزارت امور اقتصادی و دارایی

با توجه به اساسنامه، اهداف و وظایف تعیین شده برای وزارت امور اقتصادی و دارایی و همچنین ارزیابی فعالیت‌های این آبروزرات‌خانه چهار دسته چالش شامل (۱) چالش‌های ساختاری و سازمانی، (۲) چالش‌های اقتصادی کلان، (۳) چالش‌های بین‌المللی و (۴) چالش‌های سیاستی برای تحقق اهداف و برنامه‌های آن می‌توان بصورت ذیل شناسایی نمود:

۸.۱. چالش‌های ساختاری و سازمانی

- **تعدد نهادها و موازی کاری:** وجود نهادهای متعدد اقتصادی در کشور، از جمله سازمان برنامه و بودجه، بانک مرکزی و سایر نهادهای مرتبط، منجر به موازی کاری، تداخل وظایف و عدم هماهنگی در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی می‌شود. این مسئله، اتخاذ تصمیمات یکپارچه و اجرای موثر سیاست‌های اقتصادی را با مشکل مواجه می‌کند.
- **تمرکزگرایی و عدم تفویض اختیار:** ساختار متمرکز تصمیم‌گیری در بسیاری از حوزه‌های اقتصادی، مانع از چابکی و انعطاف‌پذیری دستگاه اجرایی می‌شود. همچنین، عدم تفویض اختیار کافی به مدیران استانی و محلی، باعث کندی روند تصمیم‌گیری و اجرای پروژه‌ها در سطح ملی می‌شود.
- **ضعف ساختار نظارتی:** وجود ساختار نظارتی ضعیف بر عملکرد دستگاه‌های اجرایی و بنگاه‌های اقتصادی، زمینه را برای فساد، رانت‌خواری و عدم شفافیت فراهم می‌کند. این امر، اعتماد عمومی به نظام اقتصادی را کاهش داده و مانع از جذب سرمایه‌گذاری می‌شود.

۸.۲. چالش‌های اقتصاد کلان

- **تورم و نوسانات ارزی:** کنترل تورم و نوسانات نرخ ارز، از مهم‌ترین چالش‌های پیش‌روی هر وزیر اقتصاد است. این دو عامل، به شدت بر قدرت خرید مردم، هزینه‌های تولید و سرمایه‌گذاری تأثیر می‌گذرانند.
- **رکود اقتصادی و بیکاری:** رکود اقتصادی و نرخ بالای بیکاری، به ویژه بیکاری جوانان، از دیگر چالش‌های جدی اقتصاد ایران هستند. افزایش تولید، ایجاد اشتغال و رشد اقتصادی پایدار، نیازمند تدوین و اجرای سیاست‌های اقتصادی مناسب است.
- **عدم تعادل در توزیع درآمد:** نابرابری درآمدی، از جمله مشکلات ساختاری اقتصاد ایران است که می‌تواند منجر به افزایش شکاف طبقاتی و نارضایتی اجتماعی شود.
- **وابستگی به درآمدهای نفتی:** اقتصاد ایران به شدت به درآمدهای نفتی وابسته است. نوسانات قیمت نفت، تحریم‌ها و محدودیت‌های صادراتی، درآمدهای ارزی کشور را تحت تأثیر قرار داده و برنامه‌ریزی اقتصادی را با مشکل مواجه می‌کند.
- **کاهش سرمایه‌گذاری:** کاهش سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی، یکی از مهم‌ترین دلایل رکود اقتصادی است. عدم اطمینان سرمایه‌گذاران به آینده اقتصاد، ناشی از عوامل مختلفی مانند تورم، نوسانات ارزی، تحریم‌ها و عدم شفافیت قوانین و مقررات است.

۸.۳. چالش‌های بین‌المللی

- **تحریم‌های اقتصادی:** تحریم‌های اقتصادی اعمال شده علیه ایران، به شدت بر اقتصاد کشور تاثیر گذاشته و دسترسی به بازارهای جهانی و فناوری‌های نوین را محدود کرده است.
- **نوسانات قیمت‌های جهانی کالاها:** نوسانات قیمت‌های جهانی کالاها، به ویژه انرژی و مواد اولیه، بر هزینه‌های تولید و صادرات ایران تاثیرگذار است.

۸.۴. چالش‌های سیاستی

- **عدم هماهنگی سیاست‌های اقتصادی:** عدم هماهنگی بین سیاست‌های پولی، مالی و تجاری، می‌تواند منجر به بی‌ثباتی اقتصادی و کاهش اثرگذاری سیاست‌ها شود.
- **مقاومت در برابر اصلاحات:** مقاومت برخی گروه‌های ذی‌نفع در برابر اصلاحات ساختاری، مانع از اجرای سیاست‌های اقتصادی کارآمد می‌شود.
- **فشارهای سیاسی:** فشارهای سیاسی و مداخله در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی، می‌تواند مانع از اتخاذ تصمیمات فنی و تخصصی شود.

۹. اهداف و اولویت‌های اصلی وزارت امور اقتصادی و دارایی در دولت چهاردهم

(۱) با توجه به بیان مشکلات و چالش‌های مهم از منظر اقتصادی باید بیان نمود که وزارت امور اقتصادی و دارایی دولت چهاردهم با الهام از فرمایشات مقام معظم رهبری با تمام توان و اتخاذ تدابیر درست و برنامه ریزی صحیح و استفاده ظرفیت‌های فراوان کشور در تنظیم سیاست‌های اقتصادی و مالی کشور مشارکت فعال خواهد داشت و ضمن ایجاد هماهنگی بین سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی در پیشبرد سیاست‌ها پیشگام خواهد بود. وزارت امور اقتصادی و دارایی در دولت چهاردهم رسیدگی به چالش‌های ذکر شده را در دستور و اولویت کاری خود قرار خواهد داد و ضمن تلاش برای رفع مشکلات ذکر شده، مدیریت بهینه عملیات مالی دولت و پرداخت هزینه‌ها، تامین مالی پایدار برای تحقق رشد اقتصادی کشور منطبق با برنامه هفتم، انتظام بخشی و راهبری نظام مالی و محاسباتی کشور و نظارت مالی و تعامل با نهادهای بین‌المللی و مشارکت در دیپلماسی اقتصادی را با جدیت پیش خواهد برد. از این رو و بر اساس چنین مأموریت و کارکردهایی برای وزارت امور اقتصادی و دارایی در دولت چهاردهم که عهده دار اقتصاد کلان دولت است با گستره وسیعی از فعالیت‌ها در بیش از ۲۰ حوزه بخشی و فرابخشی، می‌بایست یک برنامه مدون و منسجم با نگاهی ویژه به شرایط تاریخی و امروزی اقتصاد کشور برای چنین وزارتی وجود داشته باشد. اولویت‌های اصلی وزارت امور اقتصادی و دارایی عبارت خواهند بود از:

(۱) تامین ثبات اقتصاد کلان و پیش‌بینی پذیر ساختن اقتصاد

(۲) مهار تورم و حفظ و تقویت ارزش پول ملی

- ۳) بهبود محیط کسب و کار و رقابت پذیر کردن اقتصاد
- ۴) توانمندسازی بخش خصوصی به عنوان پیشران درون زایی اقتصاد ملی
- ۵) توجه به سرمایه گذاری های مولد و ایجاد جهش در تولید ملی
- ۶) تلاش برای جلب و جذب سرمایه گذاری خارجی
- ۷) افزایش سهم مالیات در بودجه عمومی و نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی
- ۸) ایجاد زمینه اشتغال برای عموم مردم و شغل آفرینی پایدار و کاهش بیکاری
- ۹) بهبود شرایط بازار سرمایه و افزایش عمق و شفافیت آن در جهت جلب سرمایه های مردم و ایجاد تعادل در بازارهای مالی و پولی
- ۱۰) تحکیم بنیان های اقتصاد داخلی (اقتصاد مقاومتی) در کنار تعامل با اقتصاد جهانی
- ۱۱) افزایش نفوذ بیمه در کشور، خصوصا در زمینه بیمه های زندگی
- ۱۲) مولدسازی دارایی های راکد دولت
- ۱۳) میدان دادن و بکارگیری نیروهای کارآمد و متخصص و جوان
- ۱۴) تامین مالی پایدار دولت
- ۱۵) توسعه ابزارها، نهادها و سازوکارهای متنوع سرمایه گذاری از جمله بسترسازی سرمایه گذاری عموم مردم در طرح ها و پروژه های دارای بازدهی یا ارزآوری بالا در قالب عرضه عمومی سهام شرکت سهامی عام طرح (پروژه) و همچنین انتشار اوراق بدهی (ارزی-ریالی)

۱۰. راهبردهای وزارت امور اقتصادی و دارایی دولت چهاردهم

راهبردهای وزارت امور اقتصادی و دارایی دولت چهاردهم^۱ مطابق اسناد بالادستی و جهت گیری ها و محورهای راهبردی دولت منتخب بصورت زیر خواهد بود:

۱۰.۱. کنترل تورم و ثبات بخشی به اقتصاد

رفع عوامل ساختاری ایجاد کننده تورم از طریق افزایش سهم درامدی مالیات در بودجه عمومی، ممانعت از گسترش و بی انضباطی مخارج دولت و سلطه بودجه ای و فرا بودجه ای دولت بر سیاست پولی، کاهش ناترازی بانکها و به حداقل رساندن نااطمینانی ها و تقویت سیاست گذاری نوین پولی در بانک مرکزی برای مهار تورم

^۱ بیش از ۹۰ درصد راهبردهای ذکر شده در اینجا از اسناد بالادستی مورد اشاره در بخش دوم، از جمله برنامه هفتم توسعه اخذ شده است.

۱۰.۲. رشد اقتصادی فراگیر و اشتغال زا

رفع نااطمینانی های محیطی اقتصاد کلان و بهبود فضای کسب و کار، رقابتی ساختن و پیش بینی پذیر کردن اقتصاد و بسترسازی برای سرمایه گذاری های داخلی و خارجی و شکل گیری و تقویت کسب و کارهای بزرگ مقیاس و مولد و جهت دهی کسب و کارهای کوچک و متوسط در مسیر تکمیل زنجیره ارزش تولید

۱۰.۳. مبارزه با فساد و افزایش شفافیت

حرکت به سمت هوشمندسازی حکمرانی اقتصادی برای شفافیت بیشتر و حذف زمینه های فساد از جمله قیمت گذاری های دستوری و امضاها و طلایی بعنوان عوامل اصلی ناکارآمدی و عدم موفقیت در دستیابی به اهداف کلان اقتصادی و نارضایتی مردم

۱۰.۴. عدالت گستری و کاهش فقر و شکاف درآمدی

توانمندسازی اقتصادی خانوارها و توسعه چترهای حمایتی و هدفمند کردن. یارانه های اشکار و پنهان

۱۰.۵. گسترش تعامل سازنده با اقتصاد جهانی

تعامل اقتصادی بین المللی خصوصا منطقه ای برای فعلیت بخشیدن به فرصت های اقتصادی از طریق تلاش برای رفع تحریم های ظالمانه و بسط روابط بانکی و مالی بین المللی و جذب سرمایه خارجی

۱۰.۶. رشد سرمایه گذاری با اولویت زیرساخت ها

باز طراحی ساختار تصمیم گیری در موضوعات مرتبط با سرمایه گذاریهای زیرساختی و توسعه ای و توسعه زیرساخت های پیشران اقتصادی از طریق تصویب لایحه مشارکت عمومی - خصوصی و اجرایی نمودن قانون تامین مالی تولید و زیرساخت ها

۱۰.۷. بکارگیری نیروی کارآمد، متخصص و جوان

شایسته سالاری و بکارگیری افراد توانا، متخصص و کارآمد و جوان در بدنه اجرایی و مدیریتی وزارت امور اقتصادی و دارایی

۱۰.۸. تضمین حقوق مالکیت برای تامین بیشتر امنیت و آرامش و نشاط بخشی

ایجاد احساس امنیت اقتصادی در جامعه از طریق ایجاد ساز و کارهای گسترش حقوق مالکیت

۱۰.۹. اصلاح نظام توزیع یارانه در اقتصاد

اصلاح حکمرانی اقتصادی، مشارکت موثر اصلاح نظام توزیع یارانه و مالیات ستانی است که علاوه بر رفع مشکلات فوق، به عنوان یک عامل اصلی در سرمایه گذاری و دستیابی به رشد اقتصادی پایدار

۱.۱. اهم برنامه های کلان بخشی و عملیاتی وزارت امور اقتصادی و دارایی در دولت چهاردهم

۱.۱.۱. امور مالیاتی

اهداف کلان:

- افزایش سهم مالیات از منابع عمومی بودجه ای در کنار اصلاح روش های مالیاتی برای کاهش فشار بر فعالین اقتصادی و حقوق بگیران
- افزایش نقش تنظیمی مالیات در اقتصاد
- ساماندهی معافیت های مالیاتی با هدف جذابیت زدایی از فعالیت های غیرمولد، حذف معافیت های غیر ضرور و تقویت معافیت های مولد
- افزایش نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی با تاکید بر شناسایی پایه های مالیاتی جدید و جلوگیری از فرار مالیاتی
- افزایش جلب اعتماد آحاد جامعه نسبت به سیستم مالیاتی و اطمینان بخشی به مردم از نحوه هزینه کرد مالیات دریافتی
- ارتقاء سلامت اداری سازمان (مبارزه با فساد مالیاتی)
- افزایش سطح رضایتمندی مودیان مالیاتی

اهم برنامه ها و اقدامات:

- پیگیری پیاده سازی کامل نظام جامع مالیاتی کشور
- شفافیت در اعمال سیاست های تشویقی مالیاتی و همچنین هدفمند نمودن آن ها در راستای حمایت موثر از تولید داخلی کشور
- پیگیری در استقرار نظام نوین و هوشمند مالیاتی در راستای توسعه و تکمیل نظام اطلاعات مالیاتی

- ◀ شناسایی و فهرست کلیه معافیت‌های مالیاتی و تصمیم‌گیری درباره لغو یا ادامه معافیت‌ها براساس ملاحظات داخلی و استانداردهای بین‌المللی در راستای هدفمند کردن معافیت‌های مالیاتی
- ◀ تقویت اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان و همچنین تفکیک حساب جاری و غیر جاری با همکاری دستگاه‌های ذی ربط در راستای ارتقای حکمرانی ریال
- ◀ اصلاح فرایند نظام دادرسی مالیاتی
- ◀ تقویت ضمانت‌های اجرایی مالیات‌ستانی از طریق تلقی فرار مالیاتی به عنوان جرم عمومی
- ◀ مطالعه، تدوین، پیشنهاد و تصویب قانون هدفمندسازی معافیت‌ها و مشوق‌های مالیاتی
- ◀ پروژه ارتقاء سلامت اداری سازمان در راستای شفافیت و کاهش فساد
- ◀ ایجاد تسهیلات مالیاتی برای تولیدکنندگان به منظور عبور از مشکلات ناشی از تحریم‌های ظالمانه
- ◀ ارزیابی و تعدیل لازم در مالیات برعایدی سرمایه در جهت کارآمدسازی آن

۲.۱۱. گمرک

اهداف کلان:

- ◀ توسعه گمرک الکترونیک و یکپارچه با تمرکز بر پنجره واحد بین‌المللی
- ◀ کاهش زمان و هزینه تشریفات گمرکی ترخیص کالا در رویه‌های واردات و صادرات با ساده‌سازی رویه‌ها
- ◀ افزایش سهم درآمدهای گمرکی و تحقق درآمدهای پیش‌بینی شده
- ◀ افزایش تعاملات بین‌المللی با کشورهای هدف
- ◀ کاهش تخلفات گمرکی، ارتقاء سلامت اداری و مبارزه با فساد

اهم برنامه‌ها و اقدامات:

- ◀ توسعه و تکمیل مدل مجازی پنجره واحد تجاری فرامرزی در سطح بین‌المللی
- ◀ اعمال مدیریت ریسک و کنترل بر اساس بازمین
- ◀ جلوگیری از هرگونه بیش‌اظهاری یا کم‌اظهاری در واردات یا صادرات کالاها براساس تکالیف قانون برنامه هفتم موضوع جزء ۲ بند پ ماده ۴۲ تکمیل سامانه یکپارچه امور گمرکی در رویه‌های باقیمانده^۲

^۲ به‌منظور جلوگیری از هرگونه بیش‌اظهاری یا کم‌اظهاری در واردات یا صادرات کالاها وزارت امور اقتصادی و دارایی (گمرک جمهوری اسلامی ایران) مکلف است نسبت به اصلاح سازوکارهای گمرکی اقدام نماید، به‌نحوی که از سال اول برنامه، سالانه حداقل برای ده قلم از کالاهای وارداتی «شناسه بین‌المللی کالا (اچ.اس)» دارای بالاترین مأخذ تعرفه گمرکی و ده قلم کالای صادراتی با بیشترین میزان ارزش صادرات در سال قبل، «شناسه اختصاصی تعرفه (تی.اس.سی)» صادر و ارزش‌گذاری نماید.

- ◀ متوقف شدن بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های متعدد و مغایر و جلوگیری از سردرگمی و ثبات اجرای قوانین و مقررات در روند صادرات، واردات و ترانزیت در کشور
- ◀ تکمیل برنامه تجهیز گمرکات به ابزارهای پیشرفته کنترلی و فناوری‌های نوین با رویکرد الکترونیکی نمودن کلیه اسناد
- ◀ اجرای اقدامات پیشگیرانه در جهت مبارزه با قاچاق کالا
- ◀ توسعه سرمایه انسانی گمرک با آموزش و تربیت کارشناسان، ارزیابان و مدیران آگاه و توانمند در حوزه گمرک
- ◀ اصلاح نظام ارزش‌گذاری کالاهای وارداتی و صادراتی در گمرک
- ◀ کاهش رسوب کالا در اماکن گمرکی و اظهار کالا به محض ورود کالا به بنادر و اماکن گمرک

۳.۱۱. بهبود فضای کسب و کار

اهداف کلان:

- ◀ تقویت حقوق مالکیت فیزیکی و معنوی
- ◀ فراهم کردن محیطی مناسب، شفاف و فرصت‌های برابر برای فعالان عرصه اقتصادی از طریق بهبود محیط کسب و کار
- ◀ ملکف شدن تمامی دستگاه‌های اجرایی به اطلاع‌رسانی هرگونه تغییر در سیاست‌ها، مقررات و رویه‌های اقتصادی قوانین قبل از اجرا بوسیله رسانه‌های گروهی
- ◀ کاهش انحصارات دولتی در اقتصاد ایران و ایجاد و توسعه فضای رقابتی موثر در فعالیت‌های اقتصادی

اهم برنامه‌ها و اقدامات:

- ◀ شناسایی عوامل بازدارنده در بهبود محیط کسب و کار و ارتقای شاخص‌های اقتصادی
- ◀ شفاف‌سازی و روان‌سازی قوانین و مقررات برای دریافت مجوزهای لازم جهت کارآفرینان و سرمایه‌گذاران
- ◀ مشارکت فعال و موثر تشکل‌های اقتصادی در تدوین یا اصلاح مقررات، بخشنامه‌ها و رویه‌های اجرائی
- ◀ اصلاح قوانین مرتبط با قیمت‌گذاری و حذف فرصت‌های رانتی منبث از قیمت‌گذاری دستوری
- ◀ بهبود فرایند رسیدگی به مسائل حقوقی کسب و کارها
- ◀ بازطراحی نظام حمایت از حقوق مالکیت

- ◀ تدوین و به تصویب رساندن آیین نامه به کارگیری ظرفیت‌های روابط خارجی و نمایندگی‌های سیاسی کشور در خارج برای تولیدکنندگان داخلی و سرمایه‌گذاران در ایران و به‌ویژه صادرکنندگان کالاها و خدمات

۴.۱۱. سرمایه‌گذاری و تامین مالی خارجی

اهداف کلان:

- ◀ تعیین اولویت‌های سرمایه‌گذاری خارجی در راستای راهبردها و مزیت‌های کشور
- ◀ تسهیل زمینه‌های جذب سرمایه‌گذاری خارجی و پیوستن به معاهدات بین‌المللی
- ◀ تجهیز و تدارک منابع مالی خارجی از محل بانک‌های توسعه‌ای اسلامی و بین‌المللی
- ◀ گسترش تبادل هیات‌های اقتصادی، انعقاد اسناد همکاری اقتصادی دو جانبه و چند جانبه با کشورهای هدف و پیشبرد موثر مذاکرات تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری
- ◀ ایجاد زمینه و ارائه تصویر روشن از ثبات مقررات و نرخ ارز برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی
- ◀ افزایش سرعت و سهولت سرمایه‌گذاری با تاکید ویژه بر سرمایه‌ایران‌یان خارج از کشور
- ◀ فعال‌سازی دیپلماسی اقتصادی با رویکرد کشورهای منطقه

اهم برنامه‌ها و اقدامات:

- ◀ کاهش ریسک‌های اقتصادی و سیاسی کشور از طریق تدوین و اجرای قوانین و مقررات مناسب و با ثبات
- ◀ کاهش رتبه ریسک اعتباری کشور و کاهش هزینه‌های تامین مالی خارجی
- ◀ پیگیری و تنظیم موافقتنامه‌ها و ضمانتنامه‌ها، انعقاد موافقتنامه کلی تسهیلات با اعتباردهندگان خارجی
- ◀ شناسایی، پایش و بازاریابی فرصت‌های سرمایه‌گذاری خارجی ایران
- ◀ به‌هنگام‌سازی اولویت‌های سرمایه‌گذاری خارجی در راستای راهبردها و مزیت‌های اقتصادی
- ◀ افزایش هم‌افزایی فیما بین با بخش‌های بین‌الملل دستگاه‌های اجرایی
- ◀ ایجاد بستر برای مشارکت و سرمایه‌گذاری هموطنان خارج از کشور
- ◀ نظارت بر طرح‌های سرمایه‌گذاری خارجی مصوب و پیگیری جذب سرمایه‌های خارجی مصوب به پروژه‌ها
- ◀ مساعد کردن فضای کلان اقتصاد ایران بر اساس ثبات نرخ تورم و کاهش ریسک نوسانات نرخ ارز و سایر مخاطرات مالی
- ◀ همکاری با وزارت خارجه برای معرفی دیپلمات‌های اقتصادی-تجاری

۵.۱۱. بازار سرمایه

اهداف کلان:

- ◀ افزایش شفافیت، سرعت، کارایی و عمق بازار سرمایه و بدهی
- ◀ حمایت از سهام داران خرد، جذب سرمایه گذاران خارجی به بازار سرمایه و بدهی ایران
- ◀ ظرفیت‌سازی برای توسعه بازار سرمایه و تقویت نقش آن در تامین مالی بنگاه‌ها
- ◀ توسعه و تکامل جدی بازارهای مالی خصوصاً بازار سرمایه برای تامین مالی پایدار رشد تولید
- ◀ بهبود شرایط بازار سرمایه، تعمیق بازار سرمایه برای افزایش سیالیت و نقدپذیری و بهبود وضعیت سهامداران
- ◀ تبدیل بازار سرمایه کشور به یک عامل مهم در برقراری ثبات اقتصادی
- ◀ افزایش سهم بازار سرمایه در تامین مالی پایدار و ارزان قیمت برای فعالیت‌های تولید
- ◀ بین‌المللی کردن بازار سرمایه کشور با توجه به ظرفیت بسیار بالای سودآوری شرکت‌های بورسی ایران
- ◀ توسعه نهادهای مالی واسط برای حضور غیرمستقیم سرمایه گذاران در بازار و توسعه ابزارهای پوشش ریسک
- ◀ اصلاحات ساختاری در اقتصاد کلان نظیر حذف قیمت گذاری دستوری و عدم مداخله دولت در بازار سرمایه

اهم برنامه‌ها و اقدامات:

- ◀ جلوگیری از وضع قوانین و مقررات ناگهانی در بازار سرمایه بدون مطالعه زمینه‌ای جامع اقتصادی، مالی و اجتماعی
- ◀ تشکیل جلسات منظم شورای ملی تامین مالی برای ایجاد هماهنگی میان بازار پول، سرمایه و بیمه براساس ماده ۲ قانون تامین مالی تولید و زیرساخت‌ها^۳

^۳ ترکیب شورای ملی تامین مالی براساس قانون به شرح ذیل می‌باشد:

۱- وزیر امور اقتصادی و دارایی (رئیس)

۲- وزیر صنعت، معدن و تجارت

۳- وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی

۴- رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور

۵- رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۶- دادستان کل کشور

۷- رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار

۸- رئیس کل بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۹- رئیس هیأت عامل صندوق توسعه ملی

- ◀ استفاده از ظرفیت های کشور برای ساماندهی بازار سرمایه
- ◀ جلوگیری از قیمت گذاری دستوری در بازار سرمایه در تعیین قیمت نهاده‌ها و مواد اولیه (نرخ خوراک گاز، نرخ مواد اولیه پالایشگاه‌ها و ...) و در فروش محصولات تولیدی (خودرو، تعرفه خدمات فناوری و ارتباطات، نرخ فرآورده‌های نفتی پالایشگاه‌ها و ...)
- ◀ ایجاد امکان سرمایه گذاری اشخاص حقوقی و حقیقی خارجی در بازار سرمایه
- ◀ الزام بانک‌ها به فروش املاک و مستغلات مازاد و صرف منابع در اجرای پروژه های تولیدی شرکت های بورسی و کمک به افزایش سودآوری شرکت های بورسی و بانک‌ها بصورت توانمند
- ◀ تامین مالی شرکت های بورسی از طریق منابع موجود در بازار سرمایه به اتکای تضامین بانکی
- ◀ ارتقای فرهنگ سرمایه گذاری و سواد مالی و تشویق سهام داران عمده حقیقی و حقوقی به اتخاذ مشی سهامداری بلندمدت
- ◀ افزایش سودآوری شرکت های بورسی و بهبود نسبت قیمت به سود هر سهم از طریق کاهش نرخ تامین مالی برای شرکت های بورسی بدلیل شفافیت بالاتر شرکت های بورسی
- ◀ تنظیم برنامه زمانی عرضه اوراق دولتی به نحوی که تناسب ورود و خروج نقدینگی در بازار سرمایه تنظیم شده و فروش اوراق دولتی موجب تضعیف بازار سهام نگردد.
- ◀ معرفی ابزارهای ترکیبی بازار پول و سرمایه از قبیل صندوق‌های سرمایه گذاری مشترک طلا و سهام به نحوی که تعادل بین بازارها حفظ شده و مدیریت ریسک بشکل مناسب تری برای سهامداران قابل انجام گردد.
- ◀ افزایش نقش رسانه‌ها در ارائه تحلیل در بازار سرمایه و صیانت از سرمایه اجتماعی ایجاد شده در این بازار
- ◀ افزایش سواد مالی در میان اقشار جامعه بخصوص دانش آموزان و دانشجویان
- ◀ بهره گیری از سیاست های ایجاد اطمینان از جمله انتشار اختیار فروش برای سهام داران نیازمند به اطمینان از آینده بازار سهام

6.11. خصوصی سازی

اهداف کلان:

- ◀ بهسازی روند خصوصی سازی و واگذاری‌ها و فروش بنگاه‌ها از روش های شفاف، کارا، رقابتی و منصفانه و توجه به صلاحیت، اهلیت و اصالت خریداران در امر واگذاری‌ها

کاهش تصدی گری دولت با فروش و یا تعیین تکلیف بنگاه‌های گروه (۱) و (۲) مشمول واگذاری

استفاده از روش‌های نوین برای مولدسازی دارایی‌های دولت

خروج از مدیریت شرکتهای واگذار شده

نظارت بر عملکرد شرکت‌های واگذار شده در چارچوب قراردادهای منعقد

توانمندسازی و حمایت و نظارت بنگاه‌های اقتصادی در فرایند واگذاری‌ها

تقدم بخشی به بخش خصوصی واقعی در واگذاری‌ها و ایجاد بسترهای لازم جهت توسعه و توانمند کردن بخش خصوصی

اهم برنامه‌ها و اقدامات:

توانمندسازی و تقویت بخش‌های خصوصی و تعاونی برای ورود فعال‌تر در واگذاری‌ها و نیز سرمایه‌گذاری‌ها

شناسایی موارد تعارض در برخی قوانین مهم جاری با قانون سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و رفع آن با همکاری مجلس شورای اسلامی

تقویت شورای رقابت و مرکز ملی رقابت

تسهیل مشارکت بخش خصوصی، انحصارزدایی و تسهیل فرآیند واگذاری‌ها

اصلاح ساختار و تصحیح روند اجرای طرح توزیع سهام عدالت

گردش شفاف مبالغ حاصل از واگذاری‌ها جهت واریز به حساب خزانه

۷.۱۱. نظام بانکی

اهداف کلان:

مشارکت فعال وزرات امور اقتصادی و دارایی در ساماندهی نظام پولی و بانکی و سیاست‌گذاری پولی با هدف مهار تورم و حفظ ارزش پول ملی با توجه به نقش وزارتخانه در تدوین سیاست‌های اقتصادی و اجرای سیاست‌های مالی کشور

تسریع در اصلاح نظام بانکی (بانکهای دولتی) با هدف ارتقای کارآمدی بانک‌ها

باز تعریف رابطه بانک‌ها با بانک مرکزی، وزارت امور اقتصادی و دارایی و دولت و بنگاه‌ها

کمک به مدیریت نقدینگی کشور با استفاده از روش‌هایی همچون کارا نمودن بازارهای پولی و سرمایه‌ای و سوق دادن نقدینگی کشور به سمت سرمایه‌گذاری در بخش‌های مولد اقتصادی و توانمندسازی کشور برای مقابله با تحریم‌ها

کاهش ناترازی بانک‌های کشور و حمایت از بانک مرکزی در مدیریت بانک‌های مشکل‌دار

اهم برنامه‌ها و اقدامات:

- ◀ جلوگیری از اضافه برداشت بانک‌ها و کمک به کنترل پایه پولی از طریق حذف هرگونه اثرپذیری منابع پایه پولی از سیاست‌های مالی و عملیات بودجه‌ای دولت و کاهش تدریجی بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی
- ◀ تنظیم رابطه بین بنگاه‌های اقتصادی، بانک‌ها، وزارت صنعت، معدن و تجارت، گمرک و سایر دستگاه‌های ذیربط به منظور روان‌سازی و تسهیل فعالیت‌ها در حوزه بانکی و تجاری متناسب با محدودیت‌های تحریم‌های اقتصادی
- ◀ برنامه افزایش سرمایه بانک‌ها و بهبود نسبت کفایت سرمایه به منظور افزایش قدرت تسهیلات‌دهی
- ◀ افزایش نقدشوندگی دارایی‌های بانک‌ها با افزایش سهم اوراق بازارپذیر دولت
- ◀ افزایش شفافیت اطلاعاتی شرکت‌ها و دارایی‌های بانک‌های دولتی
- ◀ پیگیری واگذاری شرکت‌های وابسته و اموال و املاک مازاد بانک‌های دولتی

۸.۱۱. صنعت بیمه تجاری

اهداف کلان:

- ◀ بازنگری در مدل نظارتی بیمه مرکزی با هدف تقویت نظارت بر بیمه‌ها
- ◀ افزایش ضریب نفوذ بیمه
- ◀ افزایش سطح توانگری شرکت‌های بیمه
- ◀ افزایش سهم بیمه‌های زندگی در بازار بیمه کشور
- ◀ تسهیل ورود استارت‌آپ‌ها و فناوران مالی در حوزه بیمه و بهره‌گیری از دانش نوین بیمه‌گری با پیگیری تصویب قوانین لازم

اهم برنامه‌ها و اقدامات:

- ◀ شناسایی و ارایه محصولات جدید بیمه‌ای مورد نیاز شرایط فعلی اقتصاد کشور
- ◀ ایفای نقش بیمه‌ها در خرید مخاطره‌ها، تامین رفاه و امنیت مردم و شناسایی و ارایه محصولات جدید بیمه‌ای مورد نیاز شرایط فعلی اقتصاد کشور و اقتصاد الکترونیکی
- ◀ توسعه زیرساخت‌های فناوری اطلاعات بیمه‌گری به منظور پاسخگویی سریع و به هنگام و جلوگیری از تقلب و تخلفات بیمه‌ای و استقرار کامل سامانه‌های نظارتی
- ◀ بازنگری در مقررات و آیین‌نامه‌های سرمایه‌گذاری ذخایر بیمه‌ای جهت استفاده بهینه از منابع تامین مالی پایدار
- ◀ کمک به استقرار مدیریت ریسک و برنامه ریزی برای بهبود دانش اکچوئری در نظام بیمه‌ای کشور

- ◀ افزایش ظرفیت پذیرش ریسک در بازار بیمه و تقویت شرکتهای بیمه اتکایی در جهت ارائه پوشش های بیمه اتکایی مورد نیاز حوزه سرمایه گذاری و تولید
- ◀ شناسایی بازارهای جدید بیمه‌ای و تلاش برای فراهم‌سازی ارتباط با بیمه‌گران خارجی جهت توسعه بیمه های اتکایی و گذاری و قبولی
- ◀ بازنگری و اصلاح نحوه نظارت بیمه مرکزی در جهت کارآمد سازی نظارت آن و مقابله جدی با هرگونه تخلف و فساد در جریان نظارت

۹.۱۱. خزانه داری کل کشور

اهداف کلان:

- ◀ شفاف سازی و هوشمندسازی عملیات مالی دولت و ارتقاء پاسخگویی نظام مالی دولت
- ◀ پیاده سازی کامل حساب واحد خزانه
- ◀ رعایت صرفه و صلاح اقتصادی در انجام معاملات و هزینه کردهای دولت
- ◀ هوشمندسازی نظام مدیریت مالی دولت
- ◀ ارتقاء نظارت مالی از طریق گردش ذیحسابان، توسعه حرفه ای آنان و ارزیابی عملکرد ذیحسابان
- ◀ درج کامل اطلاعات اموال و دارایی‌ها دستگاه‌های اجرایی و پیاده سازی پروژه مدیریت دارایی‌های دولت

اهم برنامه ها و اقدامات:

- ◀ انتشار انواع اوراق بدهی اسلامی و سایر ابزارهای تسویه و تهاتر و ایجاد ترکیب بهینه بدهی های دولت با رعایت پایداری بدهی ها
- ◀ انحصار انتشار اوراق دولت به خزانه و ممنوعیت مطلق انتشار اوراق توسط سایر دستگاهها، نهادها و وزارتخانه به هر شکل
- ◀ پروژه خزانه داری الکترونیک (هوشمندسازی نظام مدیریت مالی دولت)
- ◀ بهبود درسیستم های برنامه ریزی، کنترل و مدیریت اثربخش منابع و تخصیص اعتبارات دولت
- ◀ پاسخگویی شفاف به دولت و دستگاه های اجرایی در راستای اعمال نظارت بر بودجه
- ◀ آموزش مستمر و اجرای ارزیابی عملکرد مدیریتی ذیحسابان و جابجایی ذیحسابان
- ◀ توسعه سامانه های نظارتی اجرای بودجه
- ◀ توسعه و استقرار نظام جامع مدیریت بدهی ها و تعهدات عمومی دولت

◀ مدیریت نقدینگی موثر در خزانه و حساب واحد دستگاه های اجرایی نزد بانک مرکزی

۱.۱۰.۱۱. نظام توزیع یارانه

اهداف کلان:

- ◀ اصلاح نظام توزیع یارانه به عنوان یک عامل اصلی در سرمایه گذاری و دستیابی به رشد اقتصادی پایدار
- ◀ توزیع عادلانه درآمدها به منظور جلوگیری از بروز فقر و نابرابری در جامعه
- ◀ ضرورت بازنگری در طرح هدفمند کردن یارانه ها، و فراهم ساختن تمهیدات قانونی لازم
- ◀ استفاده از ظرفیت اجرای هدفمندسازی یارانه ها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره وری، کاهش شدت انرژی و ارتقاء شاخص های عدالت اجتماعی

اهم برنامه ها و اقدامات:

- ◀ اصلاح نظام باز توزیع یارانه ها با رویکرد تامین درآمد خانوارهای کم درآمد تا خط فقر مطلق
- ◀ حذف قاچاق کالاهای یارانه ای
- ◀ حذف یارانه واردات کالا و خدمات
- ◀ تداوم اعطای یارانه تسهیلات تولیدی و اشتغال زا در جهت رونق تولید (موضوع تبصره ۲ قانون بودجه سال ۱۴۰۳)
- ◀ حمایت از معیشت عمومی و اقشار آسیب پذیر
- ◀ تداوم و اصلاح تدریجی اعطای هدفمند یارانه به کالاهای واسطه ای و نهاده هایی که منجر به تولید کالاهای اساسی نظیر گوشت قرمز، مرغ و محصولات کشاورزی می گردد.
- ◀ استفاده از روش طراحی سازوکار (Mechanism Design) در اعطای یارانه ها
- ◀ پرداخت یارانه برای توسعه زیرساخت های کاربرد دانش در بخش های تولیدی (اعم از کالا و خدمات) که این امر هم به بهبود فناوری، و هم به کاهش هزینه های تولید منتهی می شود.

۱.۱۱.۱۱. امور اقتصادی و سیاست گذاری

اهداف کلان:

- ◀ تقویت نقش و جایگاه وزارت امور اقتصادی و دارایی جهت تنظیم سیاست های اقتصادی کشور
- ◀ تلاش برای حفظ ثبات سیاست های اقتصادی و برقراری نظم و انضباط مالی
- ◀ اتخاذ سیاست گفتمانی مناسب برای همکاری با دستگاه های ستادی اقتصادی دولت و صاحب نظران برجسته اقتصادی کشور و شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی

اهم برنامه ها و اقدامات:

- ◀ بهسازی ساختار وزارت امور اقتصادی و دارایی در جهت تقویت نقش حاکمیتی و نظارتی وزارتخانه در سیاست گذاری اقتصادی و گزارش گیری
- ◀ تبیین وضعیت موجود اقتصادی دولت (چالش ها و مشکلات پیش رو) با هدف مدیریت انتظارات

۱۲.۱۱. مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی

اهداف کلان:

- ◀ فعالسازی ظرفیت های مناطق آزاد با سه محور صادرات، اشتغال و جذب هدفمند سرمایه های داخلی و خارجی
- ◀ احیا کارکرد اصلی مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی در جهت افزایش صادرات غیرنفتی
- ◀ معرفی و بازاریابی جهانی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی برای جذب سرمایه گذاران داخلی و خارجی

اهم برنامه ها و اقدامات:

- ◀ تسهیل و کمک به تامین منابع مالی از خارج از طریق توسعه بازارهای پول و سرمایه و ارز در مناطق آزاد
- ◀ بهبود محیط کسب و کار حاکم بر مناطق آزاد از طریق ارتقای شفافیت، پیشگیری و مقابله با فساد اداری، مالی و اقتصادی
- ◀ اصلاح، ساده سازی و بهبود فرآیندها و مقررات و ارتقای خدمات عمومی سازمان های مناطق و تقویت پنجره واحد
- ◀ پیگیری و برنامه ریزی جهت انتقال تکنولوژی به داخل کشور
- ◀ توسعه زیرساخت های مربوط به کسب و کارهای محوری مناطق (سایت ها، دسترسی ها، امور زیربنایی، حمل و نقل و ارتباطات)
- ◀ تقویت سرمایه انسانی و ایجاد اشتغال مولد و کمک به کاهش بیکاری در سطوح منطقه ای و ملی
- ◀ افزایش هماهنگی در روابط سازمانی مناطق آزاد با دستگاه های دولتی، عمومی و مردمی برای تسریع در انجام امور مرتبط با توسعه مناطق آزاد و ویژه اقتصادی
- ◀ تدوین شاخص کسب و کار اختصاصی مناطق آزاد، پایش و مقایسه آن با سرزمین اصلی و مناطق مشابه در سایر کشورها

۱۳.۱۱. تعامل با مجلس و امور حقوقی و قانون گذاری

اهداف کلان:

◀ مشارکت در تنقیح قوانین اقتصادی کشور بویژه قوانین پولی، مالی، تجاری با مجلس شورای اسلامی

◀ تعامل مستمر و همدلانه و قانونمند مجموعه وزارت امور اقتصادی و دارایی با مجلس محترم شورای اسلامی

اهم برنامه ها و اقدامات:

- ◀ پیگیری و مشارکت در شناسایی قوانین و مقررات ناکارآمد، منسوخ و مخل و اصلاح آن
- ◀ ارایه اطلاعات منظم و شفاف در مورد متغیرهای اقتصادی کشور به کمیسیون های تخصصی مجلس و برای نظارت موثر نمایندگان محترم
- ◀ پیگیری امور و درخواست های نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی در چهارچوب ضوابط و مقررات مربوطه
- ◀ عملیاتی و اجرایی نمودن قوانین از جمله قانون بانک مرکزی، قانون طرح تامین مالی تولید، قانون اصلاح موادی از قانون مالیات های مستقیم، قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار، قانون جهش تولید دانش بنیان ها، اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، قانون تاسیس صندوق بیمه همگانی حوادث طبیعی و سایر قوانین مهم اقتصادی در تعامل و هماهنگی با مجلس شورای اسلامی

۱۴.۱۱. شفافیت و انضباط مالی - اداری

اهداف کلان:

- ◀ برقراری کامل اصول حاکمیت شرکتی در بانک ها، بیمه ها و شرکتهای دولتی و تهیه الگوی استقرار نظام مدیریت حرفه ای در شرکتهای دولتی
- ◀ ساماندهی شرکت های دولتی (متناسب سازی اختیارات مدیریتی دولت و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی با میزان سهامشان و تقویت جایگاه سهامداران خرد و غیرحاکمیتی و تعیین چهارچوب پاداش قابل پرداخت به مدیران)
- ◀ اعتمادآفرینی از طریق افزایش شفافیت، سلامت و انضباط اقتصادی و مالی و سیاست گذاری مبتنی بر قاعده و انضباط در طراحی و اجرا در مجموعه وزارت امور اقتصادی و دارایی

اهم برنامه ها و اقدامات:

- ◀ تقویت سیستمی اعمال نظارت های جمعی و مالی برای افزایش شفافیت و امنیت اقتصادی در مجموعه وزارت امور اقتصادی و دارایی
- ◀ طراحی و استقرار نظام پاسخگویی در مجموعه وزارت امور اقتصادی و دارایی

- ◀ پیگیری و تکمیل و نهایی سازی پایگاه اطلاعات اقتصادی (بانک، بیمه، مالیات، گمرک و...) و استقرار نظام جامع آماری وزارت امور اقتصادی و دارایی
- ◀ ساماندهی و مولدسازی دارائی‌ها و سایر اموال غیرمنقول از طریق شناسایی، مستندسازی و تثبیت مالکیت دولت بر اموال غیرمنقول، تشخیص، تخصیص بهینه و تعیین بهره بردار و یا صدور گواهی بهره برداری و مولدسازی آنان به طرق مختلف
- ◀ پیاده سازی روشهای نوین در شناسایی و پیشگیری از موارد مشکوک و تامین مالی تروریسم و جرائم سازمان یافته و پیگیری تصویب لوایح معطل مانده برای خروج از لیست سیاه FATF
- ◀ ارتقای رویکرد پیشگیرانه در اجرای قوانین و مقررات به منظور جلوگیری از بروز فساد اقتصادی
- ◀ شناسایی مجاری و منافذ فساد در حوزه مالی و اقتصادی و تهیه برنامه عملیاتی در جهت مبارزه با فساد مالی

۱۵.۱۱. تسهیل تامین مالی تولید و زیرساخت^۴

اهداف کلان

- ◀ توسعه و ترویج الگوهای تامین مالی
- ◀ توسعه الگوهای سرمایه گذاری در طرح‌های تولیدی و زیربنایی
- ◀ ایجاد هماهنگی و هم افزایی بین نهادهای متولی تامین مالی در بازار پول، سرمایه و بیمه
- ◀ هم افزایی نهادها و روش‌های تامین مالی
- ◀ تقویت نظارت یکپارچه در تامین مالی
- ◀ توسعه دامنه وثایق و تضامین
- ◀ تقویت نظام سنجش اعتبار

اهم برنامه ها و اقدامات

- ◀ طراحی و تصویب الگوهای نوین تامین مالی طرح‌های دستگاه‌های اجرایی یا طرح‌های تولیدی غیردولتی
- ◀ تعیین نرخ سود دوران مشارکت متناسب با ریسک طرح‌های تولیدی دستگاه‌های اجرایی
- ◀ اقدام قانونی به منظور رفع عوامل دارای تاثیر منفی بر انگیزه سرمایه گذاری نظیر قیمت گذاری تشویق سرمایه گذاری در طرح‌های مرتبط با تامین منابع و کالاها از طریق توسعه انواع قراردادهای تهاتر، پیش خرید و خرید تضمینی از بخش غیردولتی
- ◀ تشویق سرمایه گذاری در طرح‌های سرمایه بر و پر خطر انتقال یا داخلی سازی دانش فنی از طریق الزام دستگاه اجرایی به تضمین ماده اولیه یا تضمین خرید محصولات

^۴ این بخش برگرفته شده از قانون تامین مالی تولید و زیرساختها مصوب مجلس شورای اسلامی در اردیبهشت سال ۱۴۰۳ است.

- ◀ فراهم کردن امکان تأمین مالی طرح‌ها و پروژه‌های بخش‌های غیر دولتی توسط صندوق توسعه ملی
- ◀ تعیین مالیات صفر برای برای تسهیل تأمین مالی داخلی و تأسیس شرکت پروژه و انتشار اوراق
- ◀ امکان انتشار اوراق با سود متناسب با ریسک بر مبنای رتبه اعتباری
- ◀ تسهیل انتشار ابزارهای مالی مبتنی بر دارایی نظیر گواهی سپرده کالایی با حذف مالیات نقل و انتقال
- ◀ تسهیل فرآیند افزایش سرمایه شرکت‌های بورسی با کاهش زمان حق تقدم، الکترونیکی شدن و حذف مراحل زائد
- ◀ تسهیل فرآیند افزایش سرمایه شرکت‌های بورسی با کاهش زمان حق تقدم، الکترونیکی شدن و حذف مراحل زائد
- ◀ فراهم کردن صدور مجوز تأسیس کارگزاری‌های جذب سرمایه گذاری
- ◀ مولدسازی اموال و تغییر کاربری و فروش زمین‌های مازاد

۱۲. جمع‌بندی و سخن پایانی

با توجه به اهمیت نقش وزارت امور اقتصادی و دارایی در اقتصاد کشور، شناخت چالش‌ها و اصول حاکم بر برنامه‌های آن، برای ارزیابی عملکرد و همچنین ارائه پیشنهادات برای بهبود سیاست‌های اقتصادی، ضروری است. وزارت امور اقتصادی و دارایی با هدف توسعه پایدار، شفافیت، تقویت بخش خصوصی، ثبات اقتصادی و بهبود محیط کسب‌وکار، برنامه‌های خود را تدوین و اجرا می‌کند. موضوعاتی مانند اصلاح نظام بودجه‌ریزی، مدیریت بدهی، جذب سرمایه‌گذاری خارجی، حمایت از تولید داخلی، توسعه زیرساخت‌ها و مبارزه با فساد از جمله مسائلی هستند که به طور معمول در برنامه‌های این وزارتخانه مورد توجه قرار می‌گیرند. آنچه که اعلام شد، چکیده‌ای از شرایط اقتصادی کشور، رویکردها، راهبردها و برنامه‌های وزارت امور اقتصادی و دارایی دولت چهاردهم برای ساماندهی و ایجاد ثبات در اقتصاد کلان در جهت تأمین رشد اقتصادی بالا و با ثبات، کنترل و مهار تورم، حفظ و تقویت ارزش پول ملی و بنیان‌های اقتصاد ملی جهت گذر از یک دولت متصدی به یک دولت تنظیم‌گر و تسهیل‌گر بود.

از خدواند متعال در سایه حضرت ولی عصر (عج)، استعانت دارم که موجبات توفیقات روز افزون ملت ایران، موفقیت دولت چهاردهم و فراهم آوردن زمینه مشارکت هرچه بیشتر بخش خصوصی و مردم، انحصارزدایی و رقابت‌پذیر کردن اقتصاد کشور را مقدر فرماید. .

